פולע טאַבעלע פון דער מלוכה=לאָטעריע—זעה 7-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT | פּרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 66 | Łódź, Sroda, 18 marca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך, כ״ט אדר תרצ״א | № 66

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

אנטיסעמיטישע רעדעס אין סיים

בעת׳ן בעטראַכטען די פראגע וועגען צושטעלען יודישע מתים אין די פּראָזעקטאָריומס

פאַרשלאַג פון „קאָלאָ" ווערט אפּגעוואָרפען

5 וואַרשא, 17. (טעלעפאָניש פון זאונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 10 אַ זייגער אינדערפריה האָט זיך אָנגעהויבען א זיצונג פון סיים, נאָכדעם ווי דער סיים האָט בעטראַכט אַ רייה קלענערע פראגען איז מען צוגעטראָטען צו בעטראַכטען דעם פאָרשלאַג פון דעפּ. גרינבוים וועגען יודישע מתים פאַר די אוניווערזיטעטס-פּראָזעקטאָריומס, ס׳האַנדעלט זיך דערין, אַז דער ענין זאָל רעגולירט ווערען אויף אַ געזעצליכען אופן און יודען זאָלען נישט געצוואונגען ווערען צוצושטעלען קיין יודישע מתים.

וועגען דעם פאַרשלאַג האָט זיך אַנטוויקעלט אַ גרויסע דיסקוסיע, בעת וועלכער ס׳האָבען נישט געפעהלט קיין שאַרפע אַנטיסעמיטישע רעדעס. קודם כל האָט זיך געוואָרפען אין די אויגען וואָס די יודישע אייגסעל דעפּוטאַטען האָבען זיך בעת׳ן בעטראַכטען די דאָזיגע פראגע, אַרויסגערוקט פון זאַל.

רעפערירט דעם פאַרשלאַג [illegible] טראַציע קאָמיסיע האָט ד״ר ביעלעצקי (ענדעק). ער האָט געהאַלטען אַ שטאַרקע אַנטיסעמיטישע רעדע. ער האָט געזאָגט צווישען אנדערען, אַז די יודען ווילען נישט ערפילען זייערע חובות, פון 1400 מתים וואָס זענען צוגעשטעלט געוואָרען דעם פּראָזעקטאָריום, זאָגט דער רעדנער, זענען געווען קוים 11 יודישע מתים, ווען ס׳שטאַרבט א יוד, וועלכער האָט אַפילו נישט קיין משפחה, געפינט מען באַלד אַ פיקטיווען משפחה-מיטגליד. די יודישע פיהרער ווילען האַלטען די יודען אין פינסטערניש און אַבערגלויבען.

דער רעדנער איז איבערגעגאנגען צו רעדען וועגען די אוניווערזיטעטען און זאָגט:

— די יודען פערכאַפּען די פּוילישע אוניווערזיטעטען און בעזונדערס די מעדיציניש פאַקולטעטען, סוף כל סוף דאַרף מען דאָך געפינען אַן אָרט אין די אוניווערזיטעטען אויך פאַר [illegible]קען.

ס׳בעהמט אַ וואָרט ד״ר זאַמערשטיין (יוד. קאָלאָ). דער רעדנער שוואַכט אָפּ די רעדע פון ד״ר ביעלעצקי ער ווייזט אָן אויף דער עקעלהאַפטער העצע, וועלכע ווערט געפיהרט וועגען דער מתים-פראגע. די פערשידענע עקסצעסען אין די אוניווערזיטעטען אויף דעם באָדען פאָדערען צו מאַכען אַ סוף צו דער דאָזיגער פראגע, מ׳קען דאָך נישט צווינגען די יודישע קהלות צוצושטעלען אין די פּראָזעקטאָריומס מתים.

אַ שטאַרק אַנטיסעמיטישע רעדע האָט געהאַלטען די דעפּוטאַטקע פון ב. ב. וואָלסקאַ, די האָט געזאָגט, אַז אַלע פּוילישע סטודענטען אָהן אונטערשיד פון פאַרטייאישער ריכטונג ווערען בעליידיגט אין זייערע געפיהלען צוליב די פראגע וועגען די יודישע מתים, פון דעם ציי די יודען, זאָגט די רעדנערין, וועלען צושטעלען יודישע מתים, צי נישט איז אָנבעלאַנג זייער שטודירען אויף די מעדיצינישע פאַקולטעטען.

דעפּ. דיבא (פּ.פּ.ס.) זאָגט, אַז ער האָט אונטערגעשריבען דעם פאָרשלאַג פון יודישען „קאָלאָ", כדי די גאנצע פראגע צו ריהרען פון טויטען פונקט, ער לעגט פאָר די פראגע צוריק איבערצושיקען אין דער אַדמיניסטראַציע קאָמיסיע, ס׳דאַרף געפיהרט ווערען אַ קאַמף מיט דער פינסטערניש און אַבערגלויבען סיי ביי יודען און סיי ביי פאָלאַקען, מ׳דאַרף קעמפען מיט די יודישע רעאַקציאָנערע עלעמענטען, וועלכע דערלאָזען נישט צוצושטעלען קיין יודישע מתים, מ׳טאָר אָבער אויך נישט דערלאָזען, אַז פון דער אַנדערער זייט זאָל אין דער פראגע געפיהרט ווערען א ווילדע אַנטיסעמיטישע העצע.

הרב לעווין (אַגודה) פּאָלעמיזירט מיט דעם ענדעקישען רעדנער, ער ווייזט אָן, אַז די יודישע אמונה ערלויבט נישט צוצושטעלען קיין יודישע מתים יעדער יוד מוז קומען צו קבר ישראל, די פראגע קען ביי אַ גוטען ווילען רעגולירט ווערען, ער דריקט אויס זיין האָפנונג, אַז די רעגירונג וועט געפינען א וועג דעם ענין צו ערלעדיגען.

דער פאַרשלאַג פון פּ. פּ. ס. איבערצושיקען די פראגע צוריק אין דער קאָמיסיע ווערט אָפּגעוואָרפען, דאַגעגען ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג פון רעפערענט אַריבערצוגעהען איבער דער גאנצער פראגע צו טאָג-אָרדנונג, פאַר דעם לעצטען פאַרשלאַג האָבען געשטימט ב. ב., נ. ד., נ. פּ. ר און אַלע פּויערים-פּאַרטייען.

מיט דעם האָט זיך די זיצונג געענדיגט.

נאָך א רעדע פון מיניסטער זאַלעסקי

האָט דער סענאַט ראַטיפיצירט דעם דייטש-פּוילישען האנדעלס-אפּמאַך

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען א זיצונג פון סענאַט. ס׳איז בעטראַכט געוואָרען די פראגע וועגען ראַטיפיצירען דעם דייטש-פּוילישען ליקווידאַציע - אפּמאַך און דייטש-פּוילישען האַנדעלס אָפּמאַך.

מינ. זאַלעסקי האָט גענומען א וואָרט און אָנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט צו ראַטיפיצירען די אָפּמאַכען. פּוילען. האָט דער מיניסטער געזאָגט, ווייזט ארויס א גוטען ווילען פון שלום און פרידליכען צוזאמענלעבען מיט איהרע שכנים. ס׳זענען געהאַלטען געוואָרען זעהר שאַרפע אנטי - דייטשע רעדעס די אָפּמאַכען זענען ראַטיפיצירט געוואָרען.

אכטונג, קעלבער-שעכטער!

שבת, דעם 21-טען מערץ 7 אַ זייגער אָוועמד צום ערשטען טערמין און 9 אַ זייגער אָוועמד צום צווייטען טערמין ביי יעדער צאָהל מיטגלידער קומט פאַר אין פעראיינס-לאָקאַל, פּאָדזשטשנע 10

די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג=אָרדנונג:

1) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום; 2) וואַהלען פון א פערוואַלטונג; 3) וואַהלען פון רעוויזיאָניס-קאָמיסיע; 4) פערשידענע געוויסע פונקטען פון פעראיינס סטאַטוטען.

אַלע מיטגלידער פון כוינער, גאָשטשיני-דוואָר און שטעטישען קעלבער שעכטער ווערען געבעטען פינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

1779

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאַמיליע געפּנער (גלובנא 62) צו דער ערשטער שמערצליכער יאָהרצייט פון זייער מאַן און פאָטער

אשר ז״ל

תנצב״ה

יוסף פריימאַן.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס אַ הערצליכען דאַנק אין דער עפענטליכקייט דעם ה׳ ספעצ. סטאַרשי פעלדשער ל. טייכנער לאָדז, סטאַרי רינעק 11 פאַר זיין גרויסער מיה בעת׳ן אויסהיילען גענצליך מיין זוהן, וועלכען ער האָט אָפּגעראַטעוועט פון מאַכען אַן אָפּעראַציע.

מיט אכטונג יעקב בעלפער לאָדז, אַלעקסאַנדריסקא 2.

ס׳ווערט געזוכט

א טיכטיגער קוואַליפיצירטער

מנהל

פאַר דער תלמוד תורה „אהבת תורה"

אָפּערטען צו ווענדען:

Tow. „Ahawas Tora" Wolborska 20

וויכטיג נייעס!

פּערקויף

פון פערשידענע בוימוואָלענע רעשטלעך פּאַפּעלין, באַטיסט, לייווענד, מושלין, נאַנסוג א. אַז. וו. אויף מעטער און אויף וואָג צו קאָנקורענץ=פּרייזען

מ. לאַנדסבערג

לאָדז, ציגעל=גאַס 59, פראָנט, 1. שט.

מאַשין=מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה=מעהל, אייער=פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-באַקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע

נ. וויינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

:-: טעל 143-82 :-:

בעמערקונג! פון 15-טען ד. ח. וועט מען שוין בעקומען פסח׳דיגע מצות.

א געוועלב

מיט א שטוב

פריש רעמאָנטירט, גאַז, וואַסער, עלעקטרי, ביליג צו פערמיטען.

צו ערפאהרען סהוועיאָווא 20, ביים ווירט

צו דער האָכצייט פון פרל.

טאַבטשא בולווא

מיט ה׳

דוד גאָלאַמב

ווינשען א הערצליכען מזל = טוב און א גליקליך צוזאמענלעבען.

מ. דאַרגוזשאנסקי און פרוי.

ווייך כשר לפסח!

אויב איהר האָט נאָך נישט געטרונקען דעם בעוואוסטען ראַזינען=ווייך „פּראָגרעס № 7" דאַן איבערצייגט אייך, אז איהר בערויבט אייך און אייער פאַמיליע הנאה צו האָבען פון גוטען וויין, וואָס קאָסט זעהר ביליג.

צוליב א רעקלאַמע פערקויפען מיר

אַ פלאַש פון 1/4 ליטער גוטען ראַזינען-וויין № 7

נאָר 65 גראָשען

א באַטשינקע דעם זעלבען נומער

1.50 זל.

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג׳ פובליקום בעקומט מען אויך דעם וויין „פּראָגרעס" № 7 ביי

ח. בלאַנקעט גלובנא 69

אַלע סאָרטען ווינען פון דער פירמע „פּראָגרעס" איז צו בעקומען אויף פסח, א חוץ נאָר די 1/4 ליטערדיגע צו 65 גראָשען.

וויין- און מעהד=פאַבריק

„פּראָגרעס" אַלטער מאַרק 2

טעלעפאָן 82-184

בעמערקונג: ביי אונז בעקומט מען רויט-וויין פריי פון צוקער

ביז סעפטעמבער וועט זיין שלעכט

סענסאַצ. רעדע פון מינ. מאַטושעווסקי אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע

5 וואַרשא, 17. (טעלעפאָניש פו זאונזער קאָר־רעספאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע ביים סיים, אויף וועל־כער ס'זענען באַטראַכט געוואָרען די אויסבעסע־רונגען פון סענאַט צום בודזשעט, מ'האָט אָבער נישט גערעדט וועגן די אויסבעסערונגען, נאָר וועגן בודזשעט בכלל, וועלכע זעהט פאַר אַ דעפי־ציט, זוי ס'האָט דאָס געהאָט מודה געווען דער פינאַנץ־מיניסטער אַליין.

ביי דער געלעגנהייט האָט גענומען אַ וואָרט מינ. מאַטושעווסקי, וועלכער האָט געהאַלטען אַ סענסאַציאָנעלע רעדע, און צווישען אַנדערן גע־זאָגט:

— מיינע הערען! רעדט אייך נישט איין, אַז ס'ווערט שוין בעסער, ביז סעפטעמבער וועט כסדר ווערען ערגער, אפשר אין חודש סעפטעמבער וועט די לאַגע זיך אָנהויבען צו ענדערען.

אויף דער זיצונג האָט מען אויך גערעדט וועגן דער רעדוקציע פון די בעאַמטען־שכירות. די ב. ב.־דעפוטאַטען האָבען פערלאַנגט, אַז די רעדוקציעס זאָלען אַדורכגעפיהרט ווערען שוין פון אַפּריל, דאַגעגען די אָפּאָזיציע האָט פערלאַנגט נאָך אָפּצוּוואַרטען.

אַלע אויסבעסערונגען פון סענאַט זענען אָנגע־נומען געוואָרען.

הענדערסאָן, גראַנדי און זאַלעסקי

פאָהרען אויף דער סעסיע צו שטודירען די פאַן-אייראָפּא-פראַגע

פּאַריז, 17. (טו) דעם 29. ד. ח. הויבט זיך אָן די סעסיע פון דער קאָמיסיע צו שטודירען די פראַגען פון פאַן־אייראָפּא. ס'וועלען קומען דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער הענדערסאָן און דער איטאַליענישער גראַנדי. ס'ווערט אויך ערוואַרט דער פוילישער אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי. די צייטונ־גען שרייבען, אַז גראַנדי וועט קומען קיין פּאַריז מיט זייליבע טעג פריהער און צוזאַמענרעדען מיט בריאַנען אַ רייהע פראַגען, וועלכע אינטערעסירען ביידע מלוכות.

צוגעפּסקנט 40 מיליאָן פראַנק

פון דער סאָוויעטישער האַנדעלס-מיסיע פאַר אַ פראַנצויזישער נאַפט-געזעלשאַפט

פּאַריז, 17. (טו) צוליב אַן'אָנקלאַגע פון אַ נאַפט־געזעלשאַפט און אויך אַ געוויסער באַנק האָט דאָס פּאַריזער געריכט פערמשפט די סאָוויעטישע האַנדעלס־מיסיע צו בעצאָהלען 40 מיליאָן פראַנק.

דער קאָנפליקט איז ענטשטאַנען צוליב דעם וואָס דער סאָוויעטישער נאַפט סינדיקאַט האָט גע־בראָכען דעם אָפּמאַך מיט דער נאַפט־געזעלשאַפט „פאַרטאָפי", די געזעלשאַפט האָט פערלאַנגט פאַר ברעכען דעם קאָנטראַקט 100 מיליאָן פראַנק ענט־שעדיגונג, דאָס געריכט האָט נאָר צוגעפּסקנט 40 מיליאָן פראַנק.

עמיר אַבדולאַה אַלס קעניג

פון עבר־הירדן און ארץ־ישראל

ירושלים, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) „איס־טערן טעלעגראַף אינפאָרמיישאָן" ווייסט צו דער־צעהלען אין צוזאַמענהאַנג מיט פּראָפ. ווייצמאַנס בע־זוך אין א"י אַז ס'איז ענטשטאַנען אַ פּראָיעקט צו ערקלערען עמיר אַבדולאַה אַלס קעניג פון פעראיי־ניגטען עבר הירדן און א"י, די יודען זאָלען בע־קומען מינדערהייט רעכט אינ'ם פעראייניגטען קע־ניגרייך.

פּראָפ. ווייצמאַן אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל

ירושלים, 17 (יטא טעלעגראַפיש) נאָך אַ קורצען אויפענטהאַלט אין אַלעקסאַנדריע איז פּראָפ. ווייצמאַן אָפּגעפאָהרען קיין א"י.

אויף וואָס פאַר אַ בעדינגונגען

ווערען געפיהרט די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער סאַנאַציע און די אוקראַינער?

5 וואַרשא, 17. (טעלעפאָניש פו זאונזער קאָר־רעספאָנדענט) נישט קוקענדיג אויף דער ערקלע־רונג פון די אוקראַינער, אַז זיי פיהרען נישט קיין אונטערהאַנדלונגען מיט דער רעגירונג וועגן „אַנ'אוגאָדע", דערוויסען מיר זיך, אַז די אונטער־האַנדלונגען ווערען ווייטער געפיהרט אויף אַ פּרי־וואַטען אופן.

פון דער סאַנאַציע בעטייליגען זיך אין די געשפּרעכען דעפּ. האָלובקאָ, מצד די אוקראַינער נישט קיין פאָרשטעהער פון „אונדאָ", נאָר בעזונ־דערע דעפּוטאַטען.

ווי די וואַרשאָווער צייטונג „א. ב. צ." גיט אי־בער קען שוין איצט קיין רייד נישט זיין, אַז די אוקראַינער זאָלען צוריקציהען פון דער פעל־קער־ליגע זייער אָנקלאַגע וועגן דער פּאַציפיקאַציע ס'האַנדעלט זיך איצט, וועגן דעם, אַז זיי זאָלען פערעפענטליכען אַ דעקלאַראַציע, וועלכע זאָל מיל־דערען די אָנקלאַגע. די אוקראַינער פאָדערן ענט־שעדיגונג פאַר דער פּאַציפיקאַציע, סובסידיעס פאַר די אוקראַינישע אינסטיטוציעס, צוריק עפענען די שולען און שאַפען אין מזרח־גאַליציען איין וואָ־יעוואָדזטווע, בראש פון וועלכער ס'זאָל שטעהען דער געוו. אינערן־מיניסטער יוזעפסקי די אוקראַי־נער פאָדערן אויך, אַז ביי דער רעגירונג זאָל גע־שאַפען ווערען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וועלכע זאָל זיך בעשעפטיגען מיט די פראַגען פון מזרח־גאַליציען

ליקווידירט אַ געפערליכע באַנדע

וועלכע האָט געשמוגעלט מענשען און סחורות קיין ליטע און מזרח-פּרייסען

ווילנע, 17. (סט. טעל.) די אויספּאָרשונגס־מאַכט מיט דער הילף פון דער גרעניץ־וואַך האָט ליקווידירט אַ גרויסע שמוגלער־באַנדע, די באַנדע איז בעשטאַנען פון 10 מאַן מיט אַ געוויסען ליב־טופער בראש און האָט זיך פערנומען מיט שמוגלען פערשידענע סחורות קיין ליטע און מזרח־פּרייסען. אַ חוץ דעם האָט די באַנדע אַריבערגעשמוגעלט קיין אויסלאַנד פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען ענט־לאָפען פון מיליטער.

פּאָלק. לאָורענס לעבט און געפינט זיך אין פּערסיען

אזוי שרייבט די סאָוויעטישע פּרעסע

מאָסקווא, 17. (סט. טעל.) „קראַסנאַיאַ גאַ־זעטאַ" טיילט מיט, אַז די ידיעה פון דער ענגלישער פּרעסע וועגן דעם טויט פון פּאָלקאָווניק לאָורענס איז נאָר אַ טריק פון דעם ענגלישער שפּיאָנאַזש־אַמט, וועלכער מאַכט איהם פאַר אַ געשטאָרבענעם, כדי ער זאָל קענען פריי אַרבייטען אונטער אַן אַנ־דערען נאָמען אין אַן אַנדער אָרט.

די צייטונג שרייבט ווייטער, אַז זי האָט ידיעות, אַז פּאָלקאָווניק לאָורענס געפינט זיך איצט אין פּערסיען.

אונטערהאַנדלען מיט די ציוני־סטען איז אַ פערראַט

ערקלערט דער אַראַבישער עקזעקוטיוו

ירושלים, 17. (יט"א טעלעגראַפיש) די אַראַ־בישע עקזעקוטיווע לייקענט אָפּ די קלאַנגען וואָס האָבען זיך פערשפּרייט אַז אין כפר סבא זאָל האָ־בען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען יודען און אַראַבער און אַז אויף דער קאָנפערענץ זאָל זיין אָנוועזענד געוועזען סיר טשענסעלאָר, די עקזעקוטיווע ערקלערט, אַז יעדער אַראַבער וואָס וועט אונטער־האַנדלען מיט די ציוניסטען בעגעהט אַ פעררעטעריי א. א. וו.

בערנאַרד שאָו אין ארץ־ישראל

ירושלים, 17 (יטא טעלעגראַפיש) קיין א"י איז אָנגעקומען בערנאַרד שאָו. די טעל. יזרעעל ערוואַרט ריגערט קיפּלינג.

ועד הקהלות אין ענגלאַנד

וועגען דער לאַגע פון די יודען אין דער וועלט

לאָנדאָן, 15. (יט"א טעלעגראַפיש) אויף אַ זיצונג אין ועד הקהלות איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין דער גאַנצער וועלט; ס'איז בעריכטעט געוואָרען, אַז אין פּוילען זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען די צאַ־רישע בעגרענצונגען, הגם זיי זענען אויך פריהער נישט אָנגעווענדעט געוואָרען, איז דאָך דער פאַקט בעגריסט געוואָרען. אין ליטע איז די גזירה געגען די מלוכהלאָזע אָפּגעשאַפט געוואָרען, אין רומעניען איז דער אַנטיסעמיטיזם לייכטער געוואָרען, אָבער אַלע פּראָצעסען געגען דער „אייזערנער גוואַרדיע" האָבען זיך פערענדיגט מיט בעפרייאונגס אורטיילען. צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָיעקט פון אַ רעזאָלוציע געגען דער קאַלענדאַר־רעפאָרם, וועל־כע איז פונאַנדערגעשיקט געוואָרען צו אַלע קהלות.

עמיגראַציע-פערלייכטערונגען קיין אַמעריקאַ?

ניו־יאָרק 17 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) פון ניו־יאָרק איז אָנגעקומען אַ נאָך נישט בע־שטעטיגטע ידיעה, אַז דער סענאַט האָט אָפּגע־וואָרפען דאָס געזעץ פון עמיגראַנטען־פּראָפעסאָר דזשאָנסאָן, לויט דעם ראַזיגען געזעץ האָט די קוואָטע פון פּוילען געזאָלט בעטרעפען אנשטאַט 6659 עמיגראַנטען נאָר 665

ועד לאומי וועגן מאַקדאָנאַלד־בריף

לאָנדאָן 17 (י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון ועד־הקהלות איז בעטראַכט געוואָרען דער לעצטער בריף פון מאַקדאָנאַלד צום פּראָפ. ווייצ־מאַן. ס'איז פאָרגעקומען אַ לענגערער וכּוח. קיין רעזאָלוציע איז נישט אָנגענומען געוואָרען.

דעפּ. גרינבוים וועט נישט געהערען צו דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע

די נעכטיגע זיצונג האָט די פראַגע נישט ערלעדיגט

ווי אזוי די סאַנאַציע האָט געוואָלט אַדורכפיהרען איהר קאָנסטיטוציע-פּראָיעקט

5 וואַרשא, 17. (טעלעפאָניש פו זאונזער קאָר־רעספאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע. די רעפּעראַטען זענען פערטיילט געוואָרען צווישען די ב. ב. דעפּוטאַטען די אָפּאָזיציע האָט קיין רעפּעראַטען נישט געוואָלט איבערנעהמען.

ס'האָט אויך היינט געזאָלט בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען צולאָזען דעפּ. גרינבוים אַלס מיטגליד אין דער קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע. די פראַגע איז אָבער אָפּגעלעגט געוואָרען.

ווי מ'האָט אָבער געשמועסט וועט דעפּ. גרינ־בוים נישט זיין קיין מיטגליד אין דער קאָמיסיע, ווי סאַנאַציע האָט שוין אויסגעפונען פאָרמעלע טעמים: ערשטענס האָט דער קלוב וואָס שיקט דעם דעפּ. גרינבוים אין דער קאָמיסיע (אוקראַינער און דייטשען) נישט קיין גענוגענדע צאָהל מיטגלי־דער אויף צוויי פערטרעטער אין דער קאָמיסיע און דאַן מוז צוערשט דעפּ. גרינבוים פאָרמעל און פאַקטיש אַרויסטרעטען פון דעם קלוב, צו וועלכען ער האָט געהערט.

*

פון די רעדעס וואָס זענען היינט געהאַלטען געוואָרען אין דער קאָנסטיטוציע קאָמיסיע, האָט מען שוין געקענט אַרויסדריקען ווי אַזוי די סאַנאַציע האָט געוואָלט אַדורכפיהרען איהר פּראָיעקט אין סיים, הגם זי פערמאָגט נישט די נויטיגע צוויי דריטעל שטימען, די סאַנאַציע איז געווען גרייט אָנצונעהמען אַלע אויסבעסערונגען פון כ. ד. אַזוי, אַז כ. ד. וואָלט צוזאַמען מיט דער סאַנאַציע גע־שטימט אין סיים פאַר דעם פּראָיעקט און ס'וואָלט זיך געשאַפען די קוואַליפיצירטע מערהייט, דער סענאַט וועלכער האָט יאָ צוויי דריטעל פון דער סאַנאַציע וואָלט דאַן אָפּגעוואָרפען אַלע אויסבעסערונגען פון כ. ד. און דאַן וואָלט שוין דער סיים מיט אַ געוועהנליכער מעהרהייט אָנגענומען די קאָנסטיטוציע לויט דעם פּראָיעקט פון סענאַט.

די כ. ד. האָבען זיך אָבער שוין געכאַפּט דער־רויף — און דעפּ. ביטנער האָט ערקלערט, אַז זיין פראַקציע וועט זיין זעהר פאָרזיכטיג.

יעדער יוד
גרייט זיך צום יום-טוב פסח!
ווילט איהר האָבען אַ נוטען ערב־יום־טוב־פּדיון,
ווילט איהר אויפלעבען אייער מסחר,
ווילט איהר האָבען נייע קונים,
טאָ פערגעסט נישט
צו אַנאָנסירען אייערע אַרטיקלען
— אין —
„נייעם פאָלקסבלאַט"
ווייל נור די רעקלאַמע אין „נייעם פאָלקסבלאַט" איז אַ גאַראַנטיע פאַר אַ זיכערען ערפאָלג!

מיסברויכען אין באַנק-דיסקאָנטאָווי

וואַרשא, 17 (טעלעפאָניש) ס'זענען שוין אַרעסטירט געוואָרען די צוויי בעאַמטע, וועלכע זענען בעגאַנגען גרויסע מיסברויכען אין „באַנק דיסקאָנטאָווי", דאָס זענען קראַסנאָדעמבסקי און שעוברין.

נסיסה-צושטאַנד פון געוו. קאַנצלער מילער

בערלין, 17 (סט. טעל.) אין געזונט־צושטאַנד פון דייטשע סאָציאַליסטישען פיהרער, געוועזענעם קאַנצלער מילער איז איינגעטרעטען אַן ענדערונג צום שלעכטען. די דאָקטוירים האָבען פעסטגעשטעלט, אַז דאָס האַרץ איז אָפּגעשוואַכט. זיין צושטאַנד איז ערקלערט געוואָרען פאַר זעהר ערנסט.

לאדז.
18 מערץ 1931

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז
18 מערץ 1931

די כוחות נאָך מעהר צושפּליטערט

מיר וועלען קודם אָפּוואַרפען די קליינליכע חשדים, אַז דעפּ. גרינבוים האַנדעלט צוליב פּערזענליכע אַמביציעס, ווייל ער זוכט אַ בענקעל אין דער קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע. ס׳קען נישט זיין קיין שום ספק אין זיינע ריינע אידעאַלע כוונות. ער האַלט, אַז קיינער פון די קאָלאָ־דעפּוטאַטען וועט נישט זיין בכוח, צו פערטיידיגען אַזוי עקשנות׳דיג זיינע פּאָסטולאַטען און דעריבער איז מצוה בו יותר מבשלוחו.

אָבער טאַקע דערין געהט עס, וואָס דעפּ. גרינבוים איז דאָך נישט דער פּאָרזיצער פון קאָלאָ און טראָגט נישט מעהר אחריות פון אַלע אַנדערע און ער רעכענט זיך נישט דערמיט, קוקט נישט אויף קאָלעגיאַלער עטיק און דעמאָקראַטישע פּרינציפּען, ווייל ער האַלט זיך קלוגער און פעהיגער פאַר אַנדערע.

אָט די אינדיווידואַליסטישע בטיית פיהרען איהם צו דיקטאַטאָרישע מעטאָדען, וועלכע זענען ביי די איצטיגע פערהעלטענישען זעהר אומגעזונד, אַפילו שטאַרק שעדליך.

ס׳בעהמט דאָך פשוט אָן אַ שוידער, ווען מ׳דערמאָהנט זיך, אַז ביי אונזער שרעקליכער אָרימקייט און קנאַפּקייט אין סיים, ווערען מיר נאָך צוברעקעלט אויף קלייניקע אַטאָמען, וואָס פערמאָגען בשום אופן נישט קיין שום שפּעריש מעגליכקייטען: די קאָלאָ, גרינבוים, לעווין און די יודישע בעבע־דעפּוטאַטען, וואָס צווישען זיי גופא זענען מסתם נאָך אויך פאַרהאַן חילוקי־דעות בנוגע דער יודען־פראַגע.

ווי קען מען ביי אזא צוריסענקייט, ביי אזא שלעפּעניש אין אַלע פיר עקען, עפּעס פּועל׳ן פאַר יודען. ערשט איצט בלייבען מיר דאָך שוין אַוודאי אויף גבאָד און אומגנאָד אין רשות פון דער סיים־מעהרהייט.

לאָמיר זאָגען, אַז גרינבוים האָט טאַקע עפּעס צו מחדש זיין אין דער הילכת־קאָנסטיטוציע. וואָס זשע וועט דערפון אַרויסקומען? פאָלגען וועט מען איהם זיכער נישט, און ער וועט אַפילו נישט קענען איבערלאָזען לדורות אַ זכר פון דער יודישער שטעלונג, ווייל ער וועט דאָך נישט זיין קיין פערטרעטער פון יודען. נאָך פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אָהן יודען.

און אין דערזעלביגער צייט וועט אויך דער קאָלאָ־פערטרעטער פערלירען פון זיין חשיבות, ווייל צוגלייך מיט איהם זיצט דאָך אויך גרינבוים, וועלכער איז פאָרט געקומען אין סיים מיט׳ן כוח פון די יודישע שטימען און ער האָט גאָר אַנדערע מיינונגען און אַנדערע שטימונגען, וואָס דעקען זיך נישט מיט זיינע.

וואָלט כאָטש די קאָלא, וואָס געהט דאָך אויפ׳ן וועג פון „אוגאָדע“, — ווי דער פאָרזיצער דעפּ. טהאָן אונטערשטרייכט כסדר — געהאַט דעם מוט, צו פערגרעסערען איהר השפעה דורך פערבינדונג מיט די אַנדערע יודישע דעפּוטאַטען, וואָלט איהר פּאָזיציע אַוודאי געווען אַ סך שטאַרקער. קען זי עס אָבער נישט טון. מחמת מורא פאַר גרינבוימס ביטערע אַטאַקעס. וואָרום קריטיקירען איז דאָך גרינגער ווי שאַפען, און די מאַסען זענען שטענדיג מעהר געניגט צוצוהערען זיך צו קריטיק, איידער צו פערענטפערונגען.

אָט אַזוי איז, צוליבן לעצטען שריט פון דעם דעפּ. גרינבוים, אונזער לאַגע אין סיים געוואָרען נאָך טראַגישער, אונזערע כוחות נאָך מעהר צושפּליטערט.

מיר האָבען אַ קאָלאָ, וועלכע איז געצוואונגען צו שפּיילען זיך מיט אַ מין געמישעכטס פון אוגאדע מיט אָפּאָזיציע, וועלכע קענען זיך נישט צונויפמישען און שאַפען אין איהר איינגעווייד אַנ׳אמת׳ע רעוואָלוציע.

פּ. ק.

—=:o:=—

א יובילײ פון א פערדינסטפולער יוד. אינסטיטוציע אין עסטרייך

ווי ע ן, (י.ט.א.) די טעג האָט די פערדינסט־פולע יודישע אָרגאַניזאַציע „איינהייט“ געפייערט איהר 25־יעהריגען יובילעאום. עס זענען געווען פערזאַמעלט פיל חשוב׳ע געסט און פערטרעטער פון פערשידענע אינסטיטוציעס, פון דער קהלה, פון דער „אליאנס איזראעליט“, פון דער „אגודה“, פון מיניסטעריום פאַר סאָציאַלע פערוואַלטונג א. א. וו. עס זענען געוואָרען פאָרגעלעזען גראַטולאַציעס פון בונדעס־פּרעזידענט מיקלאַס. פון וויצע קאַנצלער שאָבער א. א. דער בעריכט פון דער „איינהייט“ ענטהאַלט צח. אגד. פאָלגענדע אינטערעסאַנטע ציפערען:

אינ׳ם יאָהר 1930 זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען ס״ה איבער 300 טויזענט מאָהלצייטען. א חוץ דעם זענען אויך געוואָרען טעגליך געשיקט מאָהלצייטען צו פערשידענע יודישע אינסטיטוציעס, ווי די אַקאַדעמישע היים, דעם קינדערגאָרטען, די יודישע אָרעסטירטע א.א.וו.

אַרגענטינע שטעלט כמעט אָפּ אינגאַנצען די אימיגראַציע

פיל עמיגראַנטען פערלאָזען דאָס לאַנד

ב ו ע נ א ס־א יי ר ע ס, (י.ט.א.) אַרגענטינע, וועלכע האָט אין די לעצטע יאָהרען געהאַט אַ גרעסערע איינוואַנדערונג ווי די פעראייניגטע שטאַטען, האָט איצט צוליב דעם קריזיס אינגאַנצען פערשלאָסען איהרע טויערען פאַר אימיגראַנטען. די אַרגענטינישע קאָנסולען אין אַנדערע לענדער האָבען בעקומען אינסטרוקציעס צו ענטמוטיגען די וואָס ווילען אויסוואַנדערן קיין אַרגענטינע און דער אָבצאָהל אויף וויזעס איז צעהן־פאַכיג פערגרעסערט געוואָרען.

די רעגירונג האָט אויך געעפענט אַנ׳אַמט, פון וועלכען מען שיקט צוריק אַהיים נישט לאַנג־אָנגעקומענע אימיגראַנטען, וואָס האָבען אין אַרגענטינע נישט געקענט בעקומען קיין בעשעפטיגונג. גלייך פון אָנהויב אָן האָבען זיך אין דעם ביוראָ גענומען מעלדען אַרום טויזענד מענשען, וואָס האָבען פערלאַנגט, מען זאָל זיי צוריק אָפּשיקען אַ היים, און אַרום 700 בעקומען יעדען טאָג פרייע וויזעס אויף צו פאָהרען אַהיים. צום מעהרסטען האָבען זיך אין דער ביוראָ געמאָלדען אימיגראַנטען פון פוילען, טשעכאָסלאָוואַקיען, איטאַליען, גריכענ־לאַנד און טערקיי.

וואו נעהמט מען אַרבייט פאַר די היימלאָזע

בעראַטונגען פון נאַנסען־אַמט ביים פעלקערבונד

ג ע נ ף, (י.ט.א.) דער פערוואַלטונגס־ראַט פון אינטערנאַציאָנאַלען נאַנסען אַמט פאַר פליכטלינגע האָט פערענדיגט די זיצונגען פון זיין ערשטער סעסיע. די זיצונגען זענען פאָרגעקומען אונטער׳ן פאָרזיץ פון פּראָפ. הובער, דעם פאָרזיצער פון אינטערנאַציאָנאַלען רויטען־קרייץ און געוו. פּרעזידענט פון שטענדיגען אינטערנאַציאָנאַלען געריכט אין האַאַג.

דער ראַט האָט זיך במשך פון די זיצונגען הויפּטזעכליך בעשעפטיגט מיט דער פראַגע, ווי אַזוי צו געפינען אַרבייטס־מעגליכקייטען פאַר די 170,000 פליטים, וועלכע זענען נאָך געבליבען ביז־איצט נישט איינגעאָרדנעט, ווי אויך, ווי אַזוי צו העלפען די 65,000 פליכטלינגע, וועלכע זענען אומפעהיג צו אַרבייט (קריגס־אינוואַלידען, קראַנקע, קינדער א.א.וו.) דער פערוואַלטונגס־ראַט האָט אין דעם צוזאַמענהאַנג בעטראַכט די פראַגע וועגען שאַפען מיט דער הילף פון אַנ׳אַ אינטערנאַציאָנאַלען קאָמיטעט פון איינפלוסרייכע פּערזענליכקייטען אַ פאָנד אויפ׳ן נאָמען פון נאַנסען, וועלכער זאָל בעשטימט ווערען אויף פאָרטזעצען די אַרבייט לטובת די פליכטלינגע.

דער געוועזענער געהילף פון הויך־קאָמיסאַר פאַר די פליכטלינגע ה׳ דזשאָנסאָן איז בעשטימט געוואָרען אַלס דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען נאַנסען־אַמט.

בילדען אַנ׳א״י־נאַציע פון יודען, אַראַבער און קריסטען

געוו. וויצע־קעניג פון אינדיען וועגען דער צוקונפט פון א״י

ל אָ נ ד אָ ן, (יט״א) דער געוו. וויצע־קעניג פון אינדיען און פאָרזיצער פון דער „פּאַלעסטיין פּאָטאַש־קאָמפּאַני“ לאָרד ליטאָן, האָט אויף דעם נאָטהינגאַם־אוניווערסיטעט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען ארץ־ישראל־פּראָבלעם.

לאָרד ליטאָן האָט אָנגעוויזען, אַז דער גרויסער אינטערעס פון די יודען אויף דער גאַנצער וועלט פאַר דער ארץ־ישראל־אויפבוי גיט די בעסטע גאַראַנטיע פון דער ערפאָלגרייכער ענטוויקלונג פון לאַנד. ענגלאַנד דאַרף זיך נישט צוריקציהען פון איהרע פערפליכטונגען, ווען אַפילו זיי פאָדערן געוויסע קאָסטען. די ביז־איצטיגע הוצאות וועלען זיך אַרויסווייזען פאַר צוועקמעסיג, ווען די איצטיגע פּאָליטיק וועט פאָרטגעזעצט ווערען ביז זי וועט ברענגען די געהעריגע פרוכטען. אויב ענגלאַנד וועט זיך איצט צוריקציהען, וועלען אַלע אויסגאַבען געהען לאיבוד, דאַגעגען אויב ענגלאַנד וועט בלייבען אין ארץ־ישראל, וועט דאָס פאָדערן בלויז קליינע פינאַנציעלע קרבנות.

אין ארץ־ישראל ווערען געשאַפען נייע אינדוסטריען און נייע רייכטימער די עלעקטריפיקאַציע און די נייע באַהן־ליניעס, וואָס וועלען פערבונדען דעם מיטעללענדישען ים מיט׳ן אינדישען אָקעאַן, פערוואַנדלען דאָס לאַנד אין אַ וויכטיגען אינדוסטריעלען צענטער און טראַנזיט־פּונקט צווישען רוסלאַנד און דעם מזרח. עס ליגט אין די אינטערעסען סיי פון די יודען, סיי פון די אַראַבער צו פערוואַנדלען ארץ ישראל אין אַ רייך לאַנד און שאַפען אַ פרייע זעלבסטפערוואַלטענדע ארץ־ישראל־נאַציע. קיין איין טייל פון דער בעפעלקערונג קען נישט דערגרייכען זיין ציל אָהן דעם אַנדערן טייל. אַ ריין יודיש ארץ־ישראל — האָט ערקלערט צום סוף לאָרד לייטאָן — וואָלט נישט געקאָנט עקזיסטירען. די איינציגע האָפנונג פון ארץ־ישראל ליגט אין דער בילדונג פון דער פּאַלעסטינעזישער נאַציע, וואָס נעמט אַרום יודען, אַראַבער און קריסטען.

אַבראַמאָוויטש געגען דער „ראָטער פאָהנע“

פּראָצעס פון די מענשעוויקעס וועט האָבען אַנ׳אָפּקלאַנג אין בערלינער געריכט

ב ע ר ל י ן, (י.ט.א.) ווי י.ט.א. ווערט געוואָהר, וועט דער מאָסקווער מענשעוויקעס פּראָצעס האָבען אַנ׳אָבקלאַנג אין בערלינער געריכט. די מענשעוויקעס אין אויסלאַנד האָבען בעשלאָסען, אַז אַבראַמאָוויטש זאָל אויסטרעטען געריכטליך געגען דעם בערלינער קאָמוניסטישען אָרגאַן „ראָטע פאָהנע“, וועלכע האָט בעשולדיגט אַבראַמאָוויטש׳ן, אַז ער זאָגט ליגען. לייקענענדיג זיין בעזוך אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

די מענשעוויקעס ווילען געבען דעם פּראָצעס אַ ברייטען פערנעהם און ענטשליירען דעם גאַנצען סיסטעם פון באָלשעוויסטישע פאָלגונגען געגען זייערע פּאָליטישע געגנער און וועלען אויך שילדערן די ציוניסטען־פערפאָלגונגען אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

די מענשעוויקעס וועלען זיך אויך בעמיהען צו בעווייזען, ווי דער פּראָצעס האָט געווירקט אויף דעם וואוקס פון יודענהאַס צוליב דעם, וואָס מען האָט אויסגעקליבען אַ נישט־פּראָפּאָרציאָנעל גרויסע צאָהל יודען צווישען די אָנגעקלאָגטע. די מענשעוויקעס ווייזען אָן, אַז אַפילו דער „עמעס“ דרוקט קאַריקאַטורען פון די מענשעוויקעס אַלע יודישע טיפּען. אַבראַמאָוויטש ווערט געשילדערט אַלס אַ יודישער פעדלער מיט אַ טלית־קטן.

לויט די ידיעות, וואָס זענען דערהאַלטען געוואָרען פון סאָוויעט־רוסלאַנד, האָט זיך נאָך דעם מענשעוויקעס־פּראָצעס בעדייטענד פערגרעסערט די לאַגע פון די פערשיקטע סאָציאַליסטען און ציוניסטען אין סיביר. עס ווערען אויך דורכגעפיהרט נייע מאַסען־אַרעסטען.

ענטדעקט די געהיימניש

פון שרעקליכען פרויען־מערדער „דזשעק דער בויך־שניידער“

דער מערדער איז געווען אַ בעריהמטער לאָנדאָנער כירורג

די פערברעכענס פון „דזשעק דעם בויך־שניידער“ אין לאָנדאָן געהערען צו די סאַמע גרויזאַמסטע און רעטזעלהאַפטסטע אין דער געשיכטע פון דער קרימינאַליסטיק. ביז איצט האָט מען נישט געוואוסט, ווער איז עס געווען דער געהיימניספולער מערדער, וועלכער האָט אויף אַ גרויזאַמען אופן אומגעבראַכט 17 פרויען, און ערשט איצט איז געלונגען פעסטצושטעלען די פערזאָן פון דעם רעטזעלהאַפטען פערברעכער.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז דזשעק דער בויך־שניידער איז געווען נישט עמיץ אַנדערש, ווי איינער פון די אָנגעזעהענסטע לאָנדאָנער כירורגען, וועלכער האָט געוואוינט אין אַ פּרעכטיגער ווילע אין אַריסטאָקראַטישען טייל פון שטאָט. נאָך זייענדיג סטודענט, האָט ער זיך ליידענשאַפטליך אינטערעסירט מיט וויוויסעקציע (פּאַלמעסען לעבעדיגע בעשעפענישען). שעהנלאַנג האָט ער געקאָנט זיצען און צוקוקען זיך, ווי עס מאַטערט זיך אַ צושניטענער הונד אָדער אַנדערע חיה.

זיין פרוי האָט באַלד נאָך דער חתונה בעמערקט די דאָזיגע מאַניע פון איהר מאַן. איין מאָל ביינאַכט איז זי אַריין אין אַרבייטס־צימער פון איהר מאַן און האָט איהם געטראָפען ביי אזא אַרבייט; ער האָט געהאַלטען אַ לעבעדיגע קאַץ איבער אַ ברענענדיגען לאָמפּ און איז געווען אַזוי פערטון אין דער אַרבייט, אַז ר׳האָט אַפילו נישט בעמערקט, ווי זיין פרוי איז אַריינגעקומען.

די פרוי איז געשטאָרבען אין לאָנדאָן דער רעקטאָר פון דער אַרבייטער־אוניווערזיטעט, ראָבערט ליס. ער האָט בעזעסען אַ מאָדנע אייגענשאַפט צו זעהען פערבאָרגענע זאַכען. ווען די גאַנצע לאָנדאָנער פּאָליציי איז געווען פערנומען מיט אַרומזוכען דזשעק דעם בויך־שניידער, האָט ליס פאָרגעלעגט זיין הילף. מ׳האָט איהם אָבער אויסגעלאַכט. פּאָליציי האָט זיך וועגען איהם דערמאָהנט, ווען אַלע פּרובען צו כאַפּען דעם מערדער האָבען פערפיהרט און ווען ס׳איז געווען צוגעזאָגט אַ פּרעמיע פון 60 טויזענד פונט שטערלינג און אַ לעבענסלענגליכע רענטע פאַר דעם, וואָס וועט דעם מערדער ענטדעקען.

פאַר דעם 17־טען מאָרד האָט ליס געוואָרענט די פּאָליציי, אַז דאָס פערברעכען וועט פאָרקומען אין ווייטשעפּעל. מ׳האָט דעם קוואַרטאַל אַרומגערינגעלט מיט אַ מחנה פון עטליכע טויזענד פּאָליציאַנטען, אָבער דעם מערדער איז געלונגען צו פערשווינדען.

פּאָליציי האָט דאַן פאָרגעלעגט ליס׳ן ער זאָל בעווייזען זיינע פעהיגקייטען און העלפען כאַפּען דעם מערדער. ליס האָט דעם פאָרשלאָג אָנגענומען און האָט צוגעפיהרט די פּאָליציי צום הויז פון בעריהמטען כירורג. די פּאָליציי האָט אָבער נישט געוואַגט אַריינצוגעהען ביינאַכט אין הויז און האָט דאָס געטון ערשט 7 אַ זייגער אינדערפריה.

דער כירורג איז נאָך געשלאָפען. צו די פּאָליציאַנטען איז אַרויס זיין פרוי און פון איהרע רייד האָט מען פערשטאַנען, אַז איהר מאַן ליידט אויף אָנפאַלען פון שרעקליכער אכזריות. דער כירורג גופא האָט מודה געווען, אַז ר׳איז גאַנץ אינגאַנצען נאָרמאַל, אָבער ווען מ׳האָט איהם געזאָגט, אין וואָס מ׳איז איהם חושד, איז ער [illegible] עמפּערט.

אין הויז איז געמאַכט געוואָרען אַ רעוויזיע און דערביי האָט מען געפונען אַ פּ[illegible] העמד. ווען מ׳האָט דאָס געוויזען איהם, האָט ער געבעטען מ׳זאָל איהם דער׳[illegible], ווייל ער קאָן נישט לעבען מיט׳ן בעוואוס[illegible] ר׳איז אַ פערברעכער.

מ׳האָט דעם דאָקטאָר אַריינגעגעבען אין קליניק פאַר גייסטיג־קראַנקע און כדי [illegible] קלערען פאַר׳ן פּובליקום, פאַרוואָס ער [illegible] צים פערשוואונדען, האָט מען איינגעאָ[illegible] כלומר׳שטע לוויה. דער כירורג איז פאַר אַ[illegible] בעקאַנטע געשטאָרבען.

קיינער האָט אין דער קליניק נישט [illegible] וואָסער פערברעכער עס געפינט זיך [illegible] נומער 124. וועלכען עס האָט געטראָגע[illegible] דער בויך־שניידער.

דאָס אַלץ איז איצט בעקאַנט געוואָ[illegible] די פּאַפּירען, וועלכע ס׳האָט איבערגעל[illegible] פערשטאָרבענער ראָבערט ליס. אָבער [illegible] ווערט נישט פערעפענטליכט דער נאָמען [illegible] כירורג, וועלכער האָט געהאַט אויף זיין געוויסען די 17 מורא׳דיגע פערברעכענס.

נייער
פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער
פאלקסבלאט

מיטוואך
18
כט
אדר תרצ"א

מערץ
זון-אויפגאנג 6.01
זון-אונטערגאנג 5.29

רעגולאציעס, בייזוויליגע באנקראטען, פראלאנגאציעס
טענליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

פאראיאהרען אין מערץ איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט די פירמע „קליינפלאץ" (ציגעל גאס 37) מיטן באנקראט טערמין פון 28. פעברואר 1930 י. דער בילאנס האט זיך געשלאסען מיט דער סומע 400.000 זל. דער באנקראטירטער האט אנגע־געבען אנ׳אפאזיציע אבער דאס געריכט האט די אפא־זיציע אפגעווארפען, אין יאנואר איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען. די פירמע האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 15 פראצ. פון די חובות אין 3 ראטעס אין פערלויף פון 2 יאהר, די מעהרהייט האט דעם פארשלאג אנגענומען. דאס גע־ריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

אין אקטאבער 1929, איז שכנא בופענשטיין ערקלערט געווארען פאר באנקראט, אין מערץ 1930 האט דאס געריכט בעשלאסען דעם באנקראטירטען צו ארעסטירען און שפעטער איהם ארויסגעגעבען א גלייט בריף ביזן 15. נאוועמבער 1930 אין אקטאבער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען זיי זענען מיט׳ן באנקראטירטען נישט אדורכגעקומען און געשלאסען א קרעדיטארען פער־באנד. דאס געריכט האט דעם קרעדיטארען פער־באנד בעשטעטיגט און בעשלאסען מיטצוטיילען דער פראקוראטור, אז ס׳איז פערהאן א חשד אז בו־פענשטיין האט בייזוויליג באנקראטירט.

די פראקוראטור האט די אויספארשונג בטל געמאכט דאס געריכט האט איצט בופענשטיינען ער־טיילט א וויטערדיגען גלייט בריף און האט ארויס־געפאדערט פון אויספארשונגס ריכטער די מאטיוען פון מבטל מאכען די אויספארשונג.

* * *

אין מערץ 1930 האט די פירמע „לעווין און איזען" (קאנפעקציע געשעפט אויף פריהייטס פלאץ 6) זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערטיילען איהר א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. דאס גע־ריכט האט די ווענדונג אפגעווארפען.

די פירמע האט זיך דאן געווענדעט אין אפעל־לאציע־געריכט, אבער אידער די אפעלאציע איז בע־טראכט געווארען האט די פירמע איהר אפעלאציע צוריקגעצויגען.

דאס געריכט האט דעם פראצעס מבטל געמאכט איןביידע אינסטאנצען.

אייז קליינגקייט—2 און א האלב מיליארד
רעכענט צו בעקומען ירושה א יוד פון דער בזשעזשינער גאס

מיט עטליכע יאהר צוריק איז אין אמעריקע געשטארבען א מולטי מיליאנער וויליאם ווענדעל, איבערלאזענדיג אנ׳אלמנה אהן קינדער.

איצט איז אויך געשטארבען די אלמנה.

ווענדעלס עלטער־זיידע, א פוילישער יוד, איז מיט הונדערט יאהר צוריק ארויסגעפאהרען פון פוילען קיין אמעריקע, ער האט זיך דארט דער־ווארבען א פערמעגען, און האט עס איבערגעלאזט זיין איינציגען זוהן. אויך דער זוהן האט מעהר נישט געהאט ווי איין יורש, וועלכער האט דעם פערמעגען פערגרעסערט און איהם איבערגעלאזט זיין בן יחיד, דעם פאטער פון וויליאם. די פער־שטארבענע וויליאם און זיין פרוי האבען קיין צוואה נישט איבערגעלאזט און די רעגירונג פון די פער־אייניגטע שטאטען האט פערעפענטליכט וועגען זייער טויט א מודעה, זוכענדיג די יורשים. אויב אין פערלויף פון 15 יאהר וועט זיך קיינער נישט מעל־דען, וועט די ירושה אריבער אין רשות פון דער רעגירונג.

די ידיעה איז איבערגעדרוקט געווארען אויך אין דער פרעסע פון פוילען און דאן האבען זיך אפ־געזוכט יורשים פון ווענדעל, אין לאדז, ווארשא, טשענסטעכאוו.

אין לאדז האלט זיך פאר א יורש, וועלכער שטאמט פון די ווענדעלס א גלייכער ליביע, דער הויזבעזיצער פון בזשעזשינער 61 — שלמה ווענדעל.

ער איז געבוירען אין דארף רוזקע הינטער לאסק, זיין זיידע מענדעל האט זיך אהין אריבער־געצויגען פון דארף ריקי הינטער פעטריקאוו, און דאן איז קיין אמעריקע ארויסגעפאהרען דזשאן ווענדעל, וועלכער האט אין אמעריקע ביים פוטער האנדעל זיך געשאפט א גרויס פערמעגען.

אין טשענסטאכאוו האלט זיך פאר א קרוב׳טע פון די ווענדעלס די פרוי פון סעקרעטאר אין דער יודישער קהלה ה׳ מארקעוויטש.

ה׳ ווענדעל האט זיך מיט זיינע פאפירען גע־ווענדעט אין אויסערן־מיניסטעריום, וועלכע האט עס איבערגעשיקט צום פוילישען גענעראל־קאנסול אין ניו־יארק. און ה׳ ווענדעל אין לאדז ווארט מיט אונגעדולד אויף דער ירושה פון צוויי און האלב מיליארד.

אנ׳אויטאבוס-קאטאסטראפע
דער פאליציי־אישער אויטא פאלט אויף אריין אין גרוב

נעכטען נאכמיטאג איז אויפ׳ן שעראדזער שאסיי ביים דארף וואושניקי פארגעקומען אנ׳אויטאבוס־קאטאסטראפע.

אנ׳אויטא, וואס איז געגאנגען פון לאדז קיין קאליש האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט אנ׳אויטא בוס, אויפ׳ן שמאלען וועג האט דער אויטאבוס זיך אפגערוקט צו דער זייט און איז אריינגעפאלען אין גרוב ביים שאסיי, צוויי פע־זאן זענען פערוואונדעט געווארען, און מ׳האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין שעראדז, דער אויטאבוס איז שטארק בעשע־דיגט געווארען.

די ארויסגערופענע פאליציי האט פערפיהרט אנ׳אויספארשונג אויפ׳ן ארט, ווילענדיג פעסטשטע־לען ווי אזוי די קאטאסטראפע איז פארגעקומען, האט דער פאליצייאישע אויטא געוואלט דורכפאהרען מיט׳ן זעלבען וועג ווי דער אויטאבוס און האט זיך אויך אראפגעקויקעלט אין גרוב.

די פאליציי האט פעראורדענט צו פעריכטען דעם שאסיי אויפ׳ן ארט פון דער קאטאסטראפע.

פאליטישע ארעסטען
אין לאדז און אין בעלכאטאוו

(2) אויף אקשעיא 19 האבען געהיים אגענטען בעמערקט אנ׳עלטערע פרוי מיט א וואליזקע אין האנט. די אויספארשונגס פאליציי האט חושד גע־ווען אז אין דער וואליזקע געפינט זיך אומלעגאלע ליטעראטור, ווען מ׳האט די פרוי געוואלט פער־האלטען, האט זי אוועקגעווארפען די וואליזקע און געוואלט אנטלויפען, מ׳האט זי פערהאלטען און דאן האט זיך ארויסגעשטעלט אז דאס איז א פער־גר״מירטע יונג מיידעל סאלא פטאשניק פון נארו־טאוויטש 36, א ד... ...טעיין.

אין דערזעלבער צייט איז צום הויז צוגעפאה־רען א טאקסובקע און פון איהר איז ארויסגעשטיגען א ... ... ווארט־טען אויף איהם, א פאר מינוט שפעטער איז ער ארויס און זיך אריינגעזעצט אין טאקסובקע מיט א וואליזקע אין האנט, אין דער טאקסובקע האט זיך אויך אריינגעכאפט א געהיים אגענט און געהייסען דעם שאפער צופאהרען אי זאויספארשונגס־אמט. דארט האט מען פעסטגעשטעלט אז דער יונגערמאן הייסט אברהם יוסל פינקשטיין 19 י. אלט א פאטא־גראף (קאמענע 14) און אין דער וואליזקע זענען געווען קאמוניסטישע אויפרופען א. אנד.

די פאליציי איז דאן אוועק אויף אקשעיא 19 אין דער וואוינונג פון 20 יאהריגען וולאדיסלאוו רימארטשיק און איהם ארעסטירט אלע דריי זענען איבערגעשיקט געווארען אין טורמע.

(2) אין בעלכאטאוו איז אין זיין וואוינונג ארעסטירט געווארען יעקב לייזער דאבושאנסקי (קאשטשושקי 5) אלע אנגעווענדע אין דער וואוי־נונג זענען ארעסטירט געווארען.

א האלב יאהר זיצען
פאר ארויסהעלפען זיך מיט פאלשע וועקסלען

(א נתן בארוכאוויטש פון נאוואמיזסקא 15 האט געהאנדעלט מיט לעבענסמיטעל. די געשעפטן זענען זעהט אויס ביי איהם געגאנגען שלימזלדיג האט ער זיך „ארויסגעהאלפען" מיט פאלשע וועקסלען וועלכע ער האט ארויסגעלאזט אויף 6.000 זל.. שפעטער האט ער ליקווידירט זיין געשעפט און איז פערשוואונדען פון לאדז. עיסט פאראיאהרען אין נאוועמבער האט מען דעם מוחר געפאקט אין קאליש, און נעכטען האט איהם דאס קרייז־געריכט פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

זעלבסטמארדען

די 13־יאהריגע פעליציא שטיין פון קאליש (שקאלנא 3) איז זייט א לענגערע צייט קראנק גע־ווען אויפ׳ן פעיכער. פון דער קראנקהייט האט זי בעקומען א שטארקע דעפרעס׳יע און נעכטען צוגע־בונדען זיך א גרויסען שטיין צום האלז און זיך אריינגעווארפען אין דער פראזנע. פאר׳ן בעגעה־דעם טראגישען שריט, האט זי אינדערהיים איבער־געלאזט א בריף צו די עלטערן. א וואיצען מאג האט נ״דויע׳ט דאס ארומזוכען דעם טויטען קערפער. ביז מ׳האט איהם געפונען.

מארגען — פייערליכקייטען
צום נאמענס־טאג פון מארשאל פילסודסקי

(ב) מארגען פאלט אויס דער נאמענס־טאג פון מארשאל פילסודסקי. אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט היינט אין אוונט פארקומען א צאפעשטיק פון מיליטער און סטודענטען. מארגען וועלען אין אלע געבעט־הייזער פארקומען גאטעסדינסטען.

דעפ. ראזענבלאט איז פון „יוד. קאלא" נישט ארויסגעטראטען!

דעפ. ד״ר ראזענבלאט בעט אינו מיטצוטיילן אז די ידיעה וואס האט זיך באוויזען אין דער פרעסע, אז דעפ. גרינבוים איז ארויסגעטראטען פון „יודישען קאלא" און געבילדעט א בעזונדערע פראקציע צו וועלכער ס׳געהערט אויך ד״ר ראזענ־בלאט, איז נישט אמת.

סעקוועסטרירט קאנען ווערען נאר זאכען, וואס געהערען דעם שטייער־צאהלער

דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט צוגעשיקט דער לאדזער פינאנץ־קאמער א צירקוליאר, אין וועלכען ס׳ווערט אויפגעקלערט, אויפ׳ן סמך פון ארטיקעל 92 פון געזעץ וועגען אומזאץ שטייער געניסט דער שטייער פון פריווילעגיע, אויף צו דעקען דעם שטייער. די סעקוועסטראטארען פלעגען אפט פערנעמען אויך זאכען, וואס געהערען נישט צום שטייער־צאהלען, (משכנות, קאמי־סחורות א.א.וו.) דאס מיניסטעריום קלערט איצט אויף, אז סעק־וועסטרירט קענען ווערען נאר זאכען, וואס געהע־רען דעם שטייער־צאהלער.

די דאזיגע פעראָרדנונג איז געשטיצט אויף אנ׳אורטייל אין העכסטען געריכט.

פאליטישער פראצעס פון א מינדעריעהריגען

(2) פנחס קארענבערג, 16 י. אלט איז גע־משפט געווארען פאר געהערען צו דער קאמוניס־טישער פארטיי, דער פראצעס איז פארגעקומען אין קרייז־געריכט ביי פערמאכטע טיהרען. ער איז פערמשפט געווארען אויף 4 חדשים טורמע.

אכטונג, האנדווערקער!
פון לאדז און פראווינץ

וועלכע האבען נישט די נויטיגע פאפירען, וואס בארעכטיגען אייך לויט׳ן צעכען־געזעץ צו פיהרען א ווארשטאט. קאנט איהר אין אייערע ענינים זיך ווענדען אין בעוואוסטען ביורא

„POLPRAW"
ul. PR. NARUTOWICZA 1
fr. II piętro. Telefon 170 01

ווי איהר וועט ווערען שנעל און פינקטליך ערלעדיגט.
בעמערקונג: עס ווערען אויך ערלעדיגט ענינים פאר געזעלן פון אלע פאכען.
שפרעכשטונדען פון 4 ביז 7 א זייגער נאכמיטאג.

לאדזער יודישער סאמעראל־טעאטער
נייער
„אררט"

אין ווייסען זאל
„מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

היינט, מיטוואך — 1 פארשטעלונג אנהויב 9.45 אוונט
א.ג. „יום־טוב אינדערוואכן"
אין 2 טיילען, 12 נומערן

אין פראגראם:
1) געטרייע ליבע; 2) שאניאלא; 3) פריה־לינג; 4) קאטארינקע; 5) א תפלה; 6) בלאטע יאטען; 7) שנעלע בעלי־מלאכות; 8) היני־מער די קליסען; 9) פראים סמיט און סיידי קנעפל; 10) מאנאלאג; 11) אויף דער גאלעריע; 12) ס׳גייט שוין ווערען גוט.

טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נאדיר, און מ. נאדעלמאן.
מוזיק: ה. רובין און א. ביינעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער.
טענץ און פלאסטיק: ז. קרושובנא און מ. עלפערן.
רעזשי: דזשיגאן—שומאכער
מוזיק־לייטער—ה. רובין. פאטאס — ה. פראקא
קאנפעראנסיער — דוד מאזאנאהער.
ליכט־ עפעקטן: יעראז. בינע־אינספעקטאר: מ. קאן.

אנסאמבל לויט א.ב. פרויען: זיסעלע גירל, מרים דזלסקא, ראלא זילבערמאן, שיינע מרים מאשע פעטערמאן. מענער: ה. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ריינגלאס, ישראל שומאכער, יוסף שיפער

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכמיטאג אן.

היינט פרעמיערע!
דראמע פון שעהנער און ער־האבענער ליבע!
צווישען מלחמה־שטורם, צווישען הינטער־ליכע און פעררראט פון פרייגד וועבט זיך א שעהנע געשיכטע: העלדענטאט, דרייסטקייט און גרויסע ליבע פון א יונגען אפיציר מיט׳ן נאמען
„פארוטשניק ארמאנד"
די הויפט־ראלען קרעאירען:
RAMON NOVARRO
העלד פון „בן־הור" און „פאגאני" ...יננט אין דעם פילם שטימונגס־לידער, ...ענטימענטאלע און ליבעס־לידער, און די ריזענדע פארטנערקע
DOROTHA JORDON
אויסער פראגראם: קלאנג־צונאבע און לאנד־אקטואליטעטען
אנהויב אין וואכענטאג 4.30 ...מיטאג שבת, זונטאג און יום־טוב 12.30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.

קאמף ארום ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט

דער אַלוועלטליכער קריזיס, נישט נאָר וואָס ער ווערט נישט לייכטער, נאָר פערקעהרט, ער האַלט זיך איין פערשאַרפען. די אינדוסטריעלע אַר־בייטסלאָזיגקייט, וועלכע לאָזט זיך סטאַטיסטיש פעסט־שטעלען, דערגרייכט איצט אין די מלוכות, וואָס זע־נען בעוואוינט דורך ווייסע מענשען מיט 23 מיליאָן, 23 מיליאָן און ווען מ'זאָל נאָך דערצו צו־רעכענען די פאַמיליעס, וועלכע ווערען אויסגעהאַל־טען דורך די אַרבייטער, קומט אויס, אַז העכער צעהן פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג אין די דערמאָנטע מלוכות מוז לעבען אויפ'ן חשבון פון דער רעשט.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז פון דער העלפט יאָהר 1929 האָט זיך די פאַבריקס־פּראָדוקציע פון די גרויסע אינדוסטריעלע מלוכות פערקלענערט פיל ווייניג אויף אַ פערטעל. אין דער זעלבער צייט זענען די יהורט־פּרייזען פון די וויכטיגסטע סחורות געפאַלען אויף 15—20 פּראָצענט און די קורסען פון די אַקציעס — הויפּטזעכליך אויף 40—50 פּראָ־צענט.

דער איצטיגער קריזיס דערמאָנט דעם לאַנג־דויערענדען קריזיס, פון וועלכען אייראָפּע האָט גע־ליטען אין די יאָהרען 1870—1880. אַזוי היינט ווי דעמאָלט רוקט זיך אַרויס אויפ'ן ערשטען פּלאַן די דערשיינונג פון דער פּרייזען־ירידה, הויפּטזעכ־ליך פון די לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען, גע־וואַלדיגער איבערפּראָדוקציע אין דער אינדוסטריע און דאָס פערקלענערען זיך פון געלד־אומלויף צו־ליב דעם, וואָס גרויסע זאַפּאַסען גאָלד ווערען קאָנ־צענטרירט אין אייניגע מלוכות און פעהלען אויס אין די איבעריגע מלוכות.

דער איצטיגער קריזיס איז פיל [illegible] פון דעם קריזיס מיט 60—70 יאָהר צוריק צוליב אַ גאַנצער רייה בעדינגונגען, וועלכע מיר ווילען ארומ־רעדען אויספיהרליך שפּעטער. דאָ ווילען מיר נאָר אָנווייזען, אַז אייגענטליך איז דער איצטיגער קריי־זיס דער ניינטער לויט דער רייה אין אייראָפּע זייט 120 יאָהר. דער ערשטער גרויסער קריזיס אין דער אייראָפּעאישער ווירטשאַפט פאַלט אויס אויף דעם יאָהר 1810; נאָך אַ פּעריאָד פון ענטוויק־לונג אין [illegible] הויבען אָן די פּרייזען שנעל צו פאַלען, די פאַבריקען רעדוצירען זייער פּראָ־דוקציע אָדער בלייבען שטיין, וואָס עס דערפיהרט צו גרויסע באַנקראָטען אויפ'ן געביט פון באַנק און אינדוסטריע־וועזען. דער קריזיס האָט דעמאָלט הויפּט־זעכליך אַרומגענומען פראַנקרייך און ענגלאַנד. זייט יענעם קריזיס [illegible] מעהר ווי אַ יאָהרהונדערט כמעט יעדע צעהן יאָהר האָט זיך איבערגעחזרט דער קריזיס. דער איצטיגער קריזיס שטייגט אָבער איבער אַלע, וואָס זענען געוועזען אין משך פון דעם לעצטען יאָהר־הונדערט בעזונדערס שווער איז פאַר דער וועלט־ווירטשאַפט וואָס [illegible] אומגעהויער גרויסע טעריטאָריעס, ווי רוסלאַנד און כינע, וועלכע רעכענען אַ פערטל־חלק בעפעלקערונג פון דער גאַנצער וועלט, זענען כמעט ווי אויסגע־שלאָסען געוואָרען פון ווירטשאַפטליכען וועלט־אָר־גאַניזם. עס איז אויך אַזאַ אופן פערלוירען גע־גאַנגען אַ ברייטער אָפּזאַץ־מאַרק פאַר דער אינדוס־טריע פון אייראָפּע און אַמעריקע איצט זע־נען דאָ אַזעלכע אויסזיכטען, אַז רוסלאַנד וועט שוין קירצליך אַרויפשווימען אויף דער וועלט־אַרענע נישט נאָר אַלס ליפעראַנט פון תבואה און רויה־שטאָפען, נאָר אויך אַלס עקספּאָרטער אויף אַ גרעסערער מאָס פון אינדוסטריעלע אַרטיקלען.

חוץ דעם זענען דאָ פאָרגעקומען געוואַלדיגע שי־נויים אין אַזעלכע לענדער ווי יאַפּאַן, אינדיע, דרום־אַמעריקע, וועלכע האָבען פאַר דער מלחמה צוגע־שטעלט אייראָפּע און די פעראייניגטע שטאַטען רויה־שטאָפען און קאָלאָניאַל־אַרטיקלען און דער־פאַר בעקומען פון דאָרט אינדוסטריעלע אויסאַרבייטונ־גען. איצט ענטוויקלען די אויבענדערמאָנטע לענ־דער אויף אַן'איבטענסיווען אופן די אינדוסטריע ביי זיך אין לאַנד. די זעלבע דערשיינונג לאָזט זיך אי־בעריגענס בעמערקען אין אַ רייה לאַנדווירטשאַפט־ליכע לענדער אין מזרח־ און אין צענטראַל־איי־ראָפּע.

עס לאָזען זיך אויך נישט אוועקמאַכען מיט דער האַנד פּאָליטישע מאָמענטען, וועלכע פער־אורזאַכען, אַז עס קאָנען זיך נישט איינשטעלען קיין סטאַבילע בעציהונגען, אַזוי ווי פאַר דער מלחמה. עס פעהלט דער עלעמענט פון צוטרוי, אַז וועלכען עס קאָן זיך נישט באַרמאַל ענטוויק־לען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען. אין ווירטשאַפטלי־כען לעבען נעמט אַמאָל די אויבערהאַנד די שפּע־קולאַציע און אַנדערע [illegible], וואָס עס דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס אַ שעדליכע דערשיינונג. עס איז אויך כדאי אונטערצושטריי־כען, אַז אַמעריקע האָט זיך ווייניג וואָס געמאַכט פון די ווירטשאַפטליכע אויפטרייסלונגען אין איי־ראָפּע, האַלטענדיג, אַז דאָס האָט צו איהר נישט קיין שייכות. דער ווירטשאַפטליכער קריזיס, אַזוי גוט ווי אַן'עפּידעמיע, אנערקענט נישט קיין גרע־ניצען און דאָס האָבען די ל[illegible] פון אַמעריקאַ־נער ווירטשאַפטליכען לעבען מיט'ן פּרעזידענט הו־בער אין דער שפּיץ נישט פאָראויסגעזעהן.

די פליכט צו שליסען אפמאכען מיט לערן־יונגלעך

פעראָרדנונג פון דער לאָדזער האנדווערקער־קאמער

אויפ'ן סמך פון אַרטיקעל 170 פון פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט וועגען אינדוסטריע געזעץ א. אַנד. האָט די לאָדזער האַנדעלס קאַמער אַרויס־געגעבען פאָלגענדע פעראָרדנונג וועלכע איז פער־פליכטענד אויפ'ן געביט פון דער לאָדזער האַנדווער־קער קאַמער.

פעראַנען וועלכע זענען לויט די פאָרשריפטען פון אַרט. 149 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פּרע־זידענט וועגען אינדוסטריע־געזעץ בערעכטיגט אָנ־צופיהרען מיט דער פּראַקטישער אויסבילדונג פון לערן־יונגלעך, דאַרפען, ווען זיי בעמען אָן לערן־יונגלעך אין ראַיאָן פון דער לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער, ד. ה. פון דער לאָדזער וואיעוואודזטווע, זענען מחויב צו שליסען מיט די לערן־יונגלעך שריפט־ליכע אָפּמאַכען. אַן'אָפּשריפט פון'ם אָפּמאַך דאַרף איבערגעשיקט ווערען דורכ'ן צעך צו וועלכען ס'־געהערט דער האַנדווערקער — אין דער האַנדווער־קער־קאַמער. דער צעך, דאַרף אין פערלויף פון 14 טאָג נאָכ'ן דערהאַלטען די אָפּשריפט פונ'ם אָפּ־מאַך נאָכקאָנטראָלירען צי דער האַנדווערקער האָט די געזעצליכע קוואַליפיקאַציעס אויף צו לערנען די לערן־יונגלעך, צי דער לערן־יונגעל לערנט ווירק־ליך די מלאכה, צי ער איז פערשריבען אין אַ פּראָ־פעסיאָנעלער ערגענצונגס־שולע אויב אַזאַ שולע איז פערהאַן אינ'ם אָרט אָדער 3 קילאָמעטער ווייט און אַן'אָפּשריפט פונ'ם אָפּמאַך מיט 3 זלאָטעס אויף מאַניפּולאַציע־קאָסטען איבערשיקען אין דער האַנד־ווערקער־קאַמער, כדי זי זאָל איהם אַריינטראָגען אין דער רשימה. אויב דער האַנדווערקער, וואָס האָט געשלאָסען דעם אָפּמאַך געהערט נישט צו קיין צעך און האָט זיין וואַרשטאַט אין אַן'אָרט וואו קיין צעך איז נישטא, דאַרף ער דעם אָפּמאַך איבערשיקען דירעקט אין דער האַנדווערקער־קאַמער.

די האַנדווערקער־קאַמער דערהאַלטענדיג די אָפּשריפט פונ'ם אָפּמאַך וואָס איז צוגעשיקט גע־וואָרען דירעקט, וועט די אָנגאַבען נאָכקאָנטראָלירען אין פערלויף פון 30 טעג און נאָכ'ן אַריינטראָגען איהם אין די רשימות, אָפּשיקען די אָפּשריפט דעם האַנדווערקער.

דער האַנדווערקער וועלכער שיקט די אָפּשריפט פונ'ם אָפּמאַך דורכ'ן צעך דאַרף איינצאָהלען אין צעך דעם בעשטימטען אָפּצאָהל נאָר נישט מעהר ווי 12 זל., אויב ער שיקט דעם אָפּמאַך־אָפּשריפט דירעקט, דאַרף ער איינצאָהלען 20 זל. פאַר נישט אויספיהרען די דאָזיגע פעראָרדנונג פון דער האַנד־ווערקער־קאַמער האָט דער פּרעזידענט פון דער האַנדווערקער קאַמער דאָס רעכט צו בעשטראָפען ביז 20 זל.

די פעראָרדנונג טרעט אריין אין קראַפט מיט'ן טאָג פון איהר פערעפענטליכונג אין „דזשענניק אור־זשענדאָווי" פון דער לאָדזער וואיעוואודזטווע.

פון מסטאל־צעך

נעכטען אין אָווענד האָבען פאָלגענדע 15 מעטאַל מייסטער אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען: מ. ערלעלשטיין, ח' לעווקאָוויטש, א. זילבערשטיין, י. בוב, א. וויאַנזאָווסקי, ה. ל. ראָזענצווייג, ב. בלאָך הירשין, ו. זילבערבערג, קויפמאַן, א. רעזער, האָמערמעס, נאָלקענבוים באָריכאָוויטש, בראַון מיעסקאַ 21) פינקוס ווייס, (שענקעוויטשא 18), סימכע בינים שליק (זדונסקאַ־וואָלאַ, יוליושאַ 4).

דער טאַפּיצירער־צעך פאָדערט אויף אַלע מיטגלידער צוצאָהלען צום עקזאַמען־אָפּצאָהל, כדי די עקזאַמענס זאָלען קענען ווי שנעלסטען פאָר־קומען, ווייל דער טערמין פון בעליגען עקזאַמענס ענדיגט זיך דעם צווייטען חודש.

נייע דיפּלאָמירטע טאפעצירער־מייסטער

מאָנטאָג דעם 9 מערץ ד. י. האָבען בעלייגט דעם מייסטער עקזאַמען און בעקומען דעם טיטול „מיסטוש" פאָלגענדע 9 מיטגלידער פון טאַפּעצי־רער־צעך: אלתר בושעזשינסקי, (שענקעוויטשא 52) מרדכי דרעסלער (פּיעטריקאָווער 79) שמעון קרעני־צער (קאַמיענא 22) מרדכי קאַפּטושניק (סקיערע־ווא 13) יעקב ווילדער (פּילסודסקעגאָ 43) ליזער מרוז, (נאַרוטאָוויטשא 40) דאָוויד פּאָקולאַ (נאָוואָ...

5 בעקערייען ווערען געשלאסען אין טאמאשאוו

נעכטען האָט אַ וואָיעוואָדישע קאָמיסיע אונ־טער דער אָנפיהרונג פון לייטער אין דער אַפּראָ־וויזאַציע־אָפּטיילונג ד. לאַדרעסקי און מעדיצינישען אינספּעקטאָר לאַרינסקי אַ ביכנעפיהרט אַ ליוסטראַ־ציע פון די בעקערייען אין טאָמאַשאָוו. פון 18 בעקערייען זענען 5 אַנערקענט געוואָרען אַלס נישט ענטשפּרעכענדע.

די הכנסות פון „קרן־היסוד" אין פוילען

פון צענטראַל־ביוראָ פון „קרן־היסוד" אין פוילען האָבען מיר בעקומען אַ באריכט וועגען די הכנסו'ת פון „קרן־היסוד" פאַר די חדשים נאָוועמבער, דעצעמבער 1930 און יאַנואַר 1931.

פון דעם באריכט איז צו זעהן אַז די הכנסות פון „קרן־היסוד" אין משך פון די אויבענדערמאָנטע חדשים דערגרייכט די צום סכום פון 27 892 299 זל.

אין דער דאָזיגער סומע, וועלכע איז דער־האַלטען געוואָרען פון 264 שטעט און שטעטלעך פערנעמט דעם ערשטען פּלאַץ וואַרשעווער וואָיע־וואָדזטווע, וועלכע האָט געגעבען 87 955.43 זל. נאָכדעם גערהט לאָדזער וואָיעוואָדזטווע מיט 52 771.15 זל., קיעלצער — 43.041.27 זל., ביאַ־ליסטאָקער — 26.741.53, ווילנער — 26 889.72 זל., לובלינער — 16.210.44 זל., פּאָלעסיער — 15 499.68 זל., ווילנער — 12.786 50 זל., נאָוואָגרודקער — 12.100.75 און פּויזנער און פּאָמער־נער קאַנט — 6.375.80 זל.

עס איז אויך אינטערעסאַנט דער אַנטייל פון די גרעסטע שטעט אין די הכנסות פון „קרן־היסוד" אין דער דאָזיגער צייט

מיר געבען דאָ אויסצוג פון די שטעט, וואָס האָבען אין איינעם פון די דאָזיגע דריי חדשים געגעבען מעהר ווי 1000 זלאָטעס.

וואַרשע — 73 264.24 זל., לאָדז — 32.812.67 זל., ראַדאָם 10.107.37, ווילנאַ — 9 011.42 זל., ראָוונע — 8.726.54 זל., לובלין — 8 337 01 זל., ביאַליסטאָק 7.609.26 זל., בענדין — 7.597.28 זל., ישיוסוכאָוו — 5 423 69 זל., באַראַנאָוויטש 5 083 98 זל., סאָסנאָוויץ 5.021.03 זל., בריסק־ע"ב 4.233.94 זל., גראָדנאָ — 4 109 54 זל., יעלץ — 3 825.21 זל., קאַליש 3.535.7 זל., כלאַנם — 3 234.10 זל., וולאָצלאַוועק 3.168.45 זל., פּינסק — 3.077.80 זל., לוצק — 3 012 45 זל., רעמבניץ — 2.843.52 זל., כעלם — 2.719 87 זל., יועלין — 2 345.30 זל., פּוזנאַ — 232197 זל., זאַביאַניץ 1.850.80 זל. און קאָברין 160315. זל.

יין כשר לפסח

ווילט איהר גוטע וויין אויף ארבע כוסות
און הנאה האָבען פאַר אייער געלד, נישט פערגעסט
קויפט ראָדזינען־וויין דעם בעסטען
פון דער וויין־ און מעהד־פאַבריק פירמא „פּראָגרעס".

פאַר אַ זלאָטע פופציג קריגט איהר דאָרט
אַ בעטשינקע וויין נאָר אַנ'אַנטיק
און דערצו אויך אַנדערע ווייגען
פון אונזער איינענער פאַבריק.

„פּראָגרעס" נעמער זיבען קויפען אַלע,
ווייל ער איז גוט, און ביליג אָנערקענט,
ווער עס קויפט איהם איינמאָל,
בלייבט אַ נוצער שטענדיגער קליענט.

מעהד און וויין די בעסטע סאָרטען
בעקומט איהר ביי אונז אַלערליי,
גוט און ביליג איז נאָר „פּראָגרעס"־וויין
אַלטער מאַרק נומער צוויי.

קופאָן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואָך, דעם 18־טען מערץ

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק־ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט" — פון דעם זעלבען טאָג. —

אפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) דאַנצער (זגערזשער 57); גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15); גאַרפיין (פּילסודסקי 54); באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 164); יעמבעלנסקי (אַגרושעיאַ 26); שימאַנסקי (פּשענדז ליאַנאַ 75).

א געמיינע גובה

ארויסגעשפּעט געלד ביי א געהלשטער פרוי

(א) ברייגדעל ראָזענבערג (וושאַנאָווסקאַ 26 איז אַדורכגעהענדיג די גאַס, שיער נישט אונטער־געפאַלען אונטער אַן'אויטאָ, פון שרעק האָט זי בעקומען אַ האַרץ־אַטאַק און האָט געחלשט. די אויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף.

ווען ראָזענבערג איז געקומען צו זיך, האָט זי פעסטגעשטעלט, אַז פון איהר האַנד בייטעל פעהלט 42 זל. וועלכע זי האָט דאָרט געהאַט. פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג.

פאַר א גניבה — א קאסירער
אנדערטהאַלבען יאָהר אויסבעסע־רונגס־הויז

(א) אין יולי איז אין דער וואַרשעווער פּיליע פון לאָדזער האַנדעלס־באַנק פעסטגעשטעלט געוואָ־רען, אַז דער קאַסירער פיאָט גיזשינסקי האָט צוגע־נומען 18 000 זל. נעכטען איז ער געמשפּט גע־וואָרען אין היגען קריינגעריכט און איז פערמשפּט געוואָרען אויף 1 יאָהר און 6 חדשים אויסבעסע־רונגס־הויז.

גנבות

(2) ביי העניק ריכטער (פּשעיאַזד 20) האָבען גנבים ארויסגענומען לאדרע די פּאָקען איף 3.000 זל. ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט האָבען די גנבים די פּאָסען אַוועקגעפיהרט אויף אַ דאָראַזשקע. פּאָליציי זוכט די גנבים און דעם שאָ־פער וועלכער איז וואַהרשיינליך געוועזען אַ שותף צו דער „אונטערנעמונג".

פון „אררט"
היינט — „יום טוב אינדערוואָכען"

דער איצטיגער גלענצענדער „אררט"־פּראָגראַם א. נ. „יום טוב אינדערוואָכען", וואָס ענטהאַלט 12 ערשטקלאַסיגע שלאַגער־נומערען ווערט היינט 1 מאָל געשפּילט לטובת דער געזעלשאַפט „אוועגד־קורסען פאַר אַרבייטער".

אָנהויב פון דער פאָרשטעלונג 9.45 אַ זייגער.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
מיטוואָך, ד. 18 מערץ

11 58 צייט־סיגנאַל; 12.05 גראַמאָפאָן־פּליטן; 13 15 טאָג פּראָגראַם קינאָ־ און טעאַטער־רעפּער־טואַר; 14.40 פּאָרליזונגען פאַר מאַטוריסטען; 15.50 פּאָרלעזונג; 16.15 קינדער־פּראָגראַם; 16 45 גראַמאָפאָן־פּליטן; 17 15 פּאָרלעזונג; 17 45 פּאָפּולערער קאָנצערט; 18.35 פערשידענעס; 19.00 [illegible] פון בעלוועדער; 19 30 מוזיקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס קאַמער, פּראָגראַם אויף מאָרגען; 19.40 ראַדיאָ־זשורנאַל; 20 00 [illegible]; 20.15 אַקאַדעמיע אין וואַרשעווער פילהאַרמאָניע; 22 35 קאָמוניקאַטען, לייכטע מוזיק פון וואַרשע.

Dr. med. J. M. BARCINSKI

רענטגען־אינסטיטוט

הייל־בעהאַנדלונג פון בייזע געשווילסטען (ראַק) רענטגען און פאָטאָגראַפיעס דורכלייכטונגען אויפ'ן אָרט און אין די וואוינונגען פון די קראַנקע.

אויפנאַהמע שעה'ן פון 5־8 אָוונט

11 ליסטאָפּאַד 20, טעל. 214־50.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און וועגערישע קראַנק־הייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשא 9, טעלעפאָן 128־98

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 8־10; 5־8 אָוונט

נייער פאלקסבלאט

דער יודישער האנדווערקער

נייער פאלקסבלאט

וועכענטליכע אפטיילונג געווידמעט דער יודישער פראדוקטיווער ארבייט

אויף דער וואך

א נאציאנאלע אויפגאבע

מיר קענען נישט און טארען נישט אראפנעה־מען פון טאג־ארדנונג די פאטאלע פראגע וועגען גורל פון דער יודישער מלאכה, ווייל דאס איז אן־ערשטראנגיגער ענין נישט בלויז פון יודישען האנד־ווערקער, דאס איז אן׳אלגעמיין נאציאנאלע פרא־גע, א פראגע פון קיום־האומה.

אין שייכות מיט׳ן צעכען־געזעץ האבען מיר כסדר געוועקט, געווארענט, אלארמירט און געמונ־טערט די יודישע האנדווערקער צו זיכערען זיך די רעכטליכע מעגליכקייט אויך ווייטער צו קענען עקזיסטירען. אויסצונוצען די אזוי־וויכטיגע לעצטע געלעגענהייט צו בעזארגען זיך מיט מייסטער־דיפ־לאמען אויפ׳ן גרונט פון די הנחה־עקזאמענס. די ענערגישע בעמיהונגען פון די האנדווערקער־פער־איינען האבען פערהעלטניסמעסיג געגעבען ממשות׳־דיגע רעזולטאטען, — א צאהל האנדווערקער האבען די הנחה־עקזאמענס אויסגענוצט. עס איז נאך אבער געבליבען א גרויסע צאהל האנדווערקער, וואס האבען די מעגליכקייט נישט אויסגענוצט, דאס איז דער ארימערער טייל, וואס איז ביי די גרעסטע אנשטרענגונגען נישט בכוח צו דעקען די קאסטען פון עקזאמענס.

אט מיט דעם דאזיגען טייל ארימערע האנד־ווערקער מוז זיך אומבעדינגט פעראינטערעסירען אויך דער גאנצער היגער יודישער כלל.

פארוואס שטעלען מיר דאס אוועק ווי א נאצ־יאנאלע פראגע?

פאלגענדע מאטיווען מוזען יעדען איבערצייגען דערין:

1) דער דיפלאמירטער האנדווערקער ווערט סיי רעכטליך, סיי עקאנאמיש גאר גיך ארויסשטויסען דעם נישט־דיפלאמירטען, וואס איז אזוי אויך דער שוואכערער. מעהרער בעדראהט איז דער יודישער האנדווערקער, וואס איז אנגעוויזען אויף גאט׳ס בעראט.

דער רעזולטאט דערפון איז אומפערמיידליך: א טייל יודישע האנדווערקער וועלען ארויסגעשטוי־סען ווערען פון זייערע עקאנאמישע פאזיציעס. זיי וועלען פערגרעסערען די אומגליקליכע ארמעי פון די יודישע האנדווערקער־שיכט אלס גאנצער ווערט ווערען א סך דינער און נאך שוואכער.

2) אט וואס די צאהל דיפלאמירטע יודישע האנד־ווערקער זענען קליין איז א גרויסע סכנה פאר דער צוקונפט פון דער יודישער מלאכה, פאר׳ן יונגען דור יודישע ארבייטער, ווייל די נישט־דיפלאמיר־טע האנדווערקער האבען נישט קיין רעכט צו האל־טען לערן־יונגלעך. עס וועלען אויך אומבעדינגט ליידען די יעניגע לערן־יונגלעך, וואס וועלען שוין קריגען א פלאץ אין א ווארשטאט.

3) עס קומט נאך צו א דריטער נישט ווייניגער וויכטיגער מאטיוו (אפשר אפילו א שלאג־מאטיוו) פון פאליטיש־רעכטליכען כאראקטער. די האנדווערקער־קאמער (איזבא רזשעמעסניטשא) ווערט די אינסטאנץ. וואס וועט האבען די גאנצע דעה איבער דער מלאכה. ביי די קו־מענדיגע וואהלען צו דער האנדווערקער־קאמער וועלען האבען וואהל־רעכט אויס־שליסליך נאר די דיפלאמירטע האנדווערקער און דערין שטעקט די גרעסטע סכנה פאר דער יודי־שער מלאכה, — די סכנה, אז די יודישע האנד־ווערקערשאפט וועט זיין פערטראטען מיט א קליי־נער מינדערהייט. די האנדווערקער־קאמער וועט בע־געציטערט, אז ער וועט דארפען א פאר גילדעז פאר א דאקטאר און וועט נישט האבען, ווייל הערשט ווערען פון א נישט יודישער מעהרהייט, וועלכע וועט דערדריקען דעם יודישען האנדווער־קער פאליטיש, רעכטליך און עקאנאמיש, דאס הייסט אינגאנצען.

צו וואס דאס קאן ברענגען - איז קלאהר יע־דען איינעם. עס וועט זיין „אך און וויי" אויף דעם דיפלאמירטען יודישען האנדווערקער.

וואו זשע איז דער אויסוועג פון דער לאגע?

אלע יודישע האנדווערקער, וואס האבען דערויף רעכט, מוזען אומבעדינגט בעזארגען זיך מיט מייס־טער־דיפלאמען אויפ׳ן גרונט פון די הנחה־עקזא־מענס. דאס מוז דורכגעפיהרט ווערען ווי צום גיכס־טען, ווייל עס איז גאר קנאפ צייט געבליבען צום לעצטען טערמין פון די הנחה־עקזאמענס.

די מאטעריעלע מניעות — די הוצאות אויף עקזאמענס — מוז בעזייטיגט ווערען בשותפות דורך דער גאנצער יודישער געזעלשאפט, דורך אלע גע־זעלשאפטליכע און ווירטשאפטליכע פאקטארען.

עס מוז שוין איצט ארגאניזירט ווערען א ספעצ־יעלער קאמיטעט וואס זאל שאפען די בויטיגע סומע אלס הלואה אויף דיפלאמען פאר די האנדווערקער.

די פראגע איז נישט בלויז א לאקאלע — דע־[illegible] קער פון דער גאנצער וואיעוואדשאפט און ס׳מוז אומבעדינגט [illegible] גאנצען ערנסט און ענערגיע.

דאס מוז געטון ווערען און טאקע וואס פריי־הער.

למר-וואוניק.

כאלופניקעס און דאס צעכעו-געזעץ

א ווארט צו דער דיסקוסיע

בעת איך האב אויפגעהויבען די פראגע וועגען דעם צי כאלופניקעס פאלען ארונטער דעם צע־כען־געזעץ און האב זיך פערופען אויף ענטשפרע־כענדע צירקולארען און פעראָרדנונגען („נייער פאלקסבלאט" פון 21 יאנואר ה. י.) האב איך זיך פארגעשטעלט, אז די כאלופניקעס־פיהרער, וועלכע זענען אזוי שטארק פעראינטערעסירט אין גרינדען צעכען פאר כאלופניקעס, וועלען נעמען א ווארט אין דער פראגע און פראבירען בעשטרייטען די פאקטען און בעווייזען אויף פערשידענע אופנים, אז כאלופניקעס אונטערליגען יא דעם געזעץ, אזעל־כעס האט מען אין דער דיסקוסיע נישט געזעהן, דארף מען קודם־כל פעסטשטעלען, אז לויט׳ן גע־זעץ איז אזא זאך אונמעגליך און עס איז נישט מעהר ווי אן׳אילוזיע. אזעלכעס צו מיינען. און איצ־טער צי דארפען כאלופניקעס צעכען? און צי וואלטען אזעלכע צעכען געהאלפען?

ה׳ א. מגין שילדערט אין זיין דיסקוסיע־אר־טיקעל די לאגע פון די כאלופניקעס אזוי ווי זי איז פאקטיש און זעהט דעם אויסוועג נאר אינ׳ם שאפען א מלוכה׳שע אינסטיטוציע וועלכע זאל די פראגע כאלופניקעס רעגולירען, ער נעמט זיך אן די עולה פון די ארבייטער, וועלכע וואלטען אויך געהאלפען געווארען. וועגען דעם איז גלייכער נישט צו רעדען, ווייל עס איז דאך קלאהר פאר יעדען בר־דעת, אז ביי דער יעצטיגער פאליטישער סיטו־אציע וועט קיין שום מלוכה׳שע אינסטיטוציע נישט איינרייסען מיט די ארבייטס־געבער לטובת די אר־בייטער.

נאר לאמיר בעסער רעדען וועגען כאלופניקעס פאר׳ן קריג בעת עס איז געוועזען אן׳עקספארט האט קיין שום כאלופניק נישט געשראקען זיך פאר קאנקורענץ, נישט פאר ארבייטסלאזיגקייט, נישט מען האט נישט געארבייט „סעזאנאווע", מען האט געארבייט א גאנץ יאהר איין סוחר פון רוסלאנד האט געמאכט א קניה, אדער בעשטעלונג און גאנץ בזשעזשין האט געארבייט א האלב יאהר און אמאל א גאנץ יאהר. איצטער איז די לאגע אנדערש, מען ארבייט נאר פאר׳ן אינערליכען מארק, עס קאן דאך מעהר פערטיג ווערען ווי מען דארף, ווען אפילו עס זאלען נישט צווואקסען קיין פרישע כאלופניקעס, און ווער שמועסט נאך, אז עס איזא קריזיס ווי איצט — דארף מען שוין גארנישט, אפי־לו מען זאל בעגרעניצען דעם צוואוקס פון כא־לופניקעס, וועלען אויך שוין עקזיסטירענדיגע אר־בייטען נישט מעהר ווי די צוויי סעזאנען אין יאהר, און אפשר דאס אויך נישט. יעצט איז א פראגע צי פון צוויי סעזאנען ארבייט, אפילו 24 שעה אין מעת־לעת קאן מען אויסהאלטען און לעבען א גאנץ יאהר, מען דארף זיין באאיוו דאס צו מיינען.

די כאלופניקעס האבען פערלוירען יעדע האפ־נונג צו ארבייטען אפילו 4 חדשים אין יאהר, אין לאנד הערשט א קריזיס, דער דירעקטער אפנעה־מער — דער פויער און דער ארבייטער — לעבען אין שרעקליכער נויט, שטענדיג ארבייטסלאז, מען געהט נאקעט און באָרוויס, מען טראכט נאר וועגען מאגען, און קיינמאל נישט וועגען א מלבוש דער אויסלענדישער מארק איז פערמאכט אויף טויזענד שלעסער, עס איז נישטא וואו אהין די אויסגעארבייטע פראדוקציע צו פיהרען. דער בעל־מלאכה קריגט אביסעל ארבייט; שליגגט ער עס איין מיט די אויגען, ער ווערט אליין א מאשין, ער טראכט נאר וועגען איין זאך - וואס מעהר צו ארבייטען, עפעס וועט דאך בלייבען אויף א טאג פרנסה, אויף א האלבען טאג; עס געהט איהם דערפאר גארנישט אן. צי לוינט און צי דארף מען איהם נאך צוצוגעבען אן׳ארדנונג־מאכער, און צו וועט ער זיין בכוח צו פאלגען אזא מלוכה׳שע אינסטיטוציע, אז איהם ליגט נאר אין זין דער מאגען זייגער און זיין פאמיליע. אזא אינסטיטוציע וואלט פאר איהם נאר געוועזען נאך א לאסט, וועלכע ער וואלט געמוזט שלעפען נאך אויסער דער אזוי אויך שווערער מאסע, טא צו וואס העלפען זי שאפען? דעריבער ה׳ א. מגין פערטראכט זיך נאך אמאל, אפשר וועט איהר געפינען אן׳אנדערן אויס־וועג?

אבסערוואטאר.

וואס איז גוט פאר׳ן כאלופניק?

(צו דער דיסקוסיע וועגען צעכען פאר כאלופניקעס)

(אנ׳ענטפער דעם ה׳ יחד)

איך בין נישט קיין יוריסט, דערפאר אבער בין איך א כאלופניק און קען אויסנעצייכענט מיין לאגע און ווייס דעריבער וואס פאר מיר איז גוט.

דאס ערשטע וואס איך וויל בעמערקען דעם ה׳ יחד איז, אז כאלופניקעס (נישט לויט׳ן געזעץ נאר לויט דער זאך־לאגע) זע׳ען נאך פעריהאן אויך אויסער די מאגאזין שניידער — וועבער, היטעל מאכער, שטעפער, שטריקער און אנד. די פראגע מוז שוין דעריבער אוועקגעשטעלט ווערען אין א ברייטערען פארם נישט אלס א פראגע בלויז פאר די מאגאזין־שניידער.

די ווירטשאפטליכע גרופען אין פוילען זענען רעפרעזענטירט דורך דער האנדעלס־קאמער אוי דורך דער האנטווערקער־קאמער. די האנטווערקער זענען לויט׳ן צעכען־געזעץ פונאנדערגעטיילט גע־ווארען ד. ה. די לוין־וועבער, שטריקער, שאכמעל־מאכער, זענען צוגעטיילט געווארען צו דער האנ־דעלס־קאמער. אין דער צייט ווען קיינער פון אונז ווערט נישט בעהויפטען, אז די פאכען זענען נישט קיין האנטווערקער פאכען.

צו וועלכע קאטעגאריע זאלען דעריבער גע־הערען די מאגאזין שניידער? אפשר גאר צו דער האנדעלס־קאמער אזוי ווי די וועבער און די אנ־דערע. אדער צו דער האנטווערקער־קאמער אזוי ווי עס איז איצטער?

ה׳ „יחד" בעהויפטעט, אז די כאלופניקעס פראגע ווערט דורכ׳ן געזעץ נישט רעגולירט און אפילו נישט בערירט. דאס איז טאקע א גרויסער פעלער וועלכער מוז אויסגעבעסערט ווערען, ווייל ס׳ם שאפט דעם איינדרוק, אז אזעלכ׳ס עקזיסטירט גארנישט אין לעבען און ה׳ „יחד" בעמערקט טאקע זעהר ריכטיג, אז יעדעס געזעץ ווערט ביים צושא־סען צום לעבען ארומגעשלייפט און אויסגעטייטשט. דעריבער דארפען טאקע די כאלופניקעס זארגען, אז אויך אין געזעץ (ווי איהר שטעלט דאס פעסט) זענען פערהאן אזעלכע נישט־קלארע שטעלען, זאל־לען זיי אויסגעטייטשט ווערען צום גונסטען פון די כאלופניקעס.

וועגען די אויפגאבען און רעכטען פון די צעכען רעדט יחד עפעס אזוי נישט דייטליך, אז עס איז אביסעל שווער ליך זיך צו אריענטירען, איינס איז אבער יא קלאהר, אז די צעכען וועלען רע־גולירען דעם צוואוקס פון נייע מייסטער, און דאס איז דאס וויכטיגסטע, ווייל אויב דער צוואוקס פון נייע מייסטער וועט פאר־קומען אויף א נארמאלען און נאטירליכע וועג, וועלען שוין די איבריגע פראגען, ווי קאנקורענץ, ארבייטס־בעדינגונגען, די בעציהונגען פון מיטגליד צו מיטגליד אויך קענען געלעזט ווערען. אויף א גאנץ נארמאל און נאטירליכען אופן. דעריבער לוינט טאקע פאר די כאלופניקעס צו גרינדען צעכען.

א. מין.

ס׳האט זיך ענדליך א ריהר געטון

די לעצטע צייט בעווייזט זיך א געוויסע טענדענץ אין די האנדווערקער־רייען צו ברענגען צו א פעראייניגונג פון די צושפליטערטע האנדווער־קער־פאכען. אזוי איז שוין פאראייניגט די פער־אייניגונג פון הל־כירורגען און פון קירזשנער־צעך. אבער זיך איין צעך שטייט איצט פאר דער פראגע פון ווערען איין גאנציס. נעמליך האט זיך איצט עקזיסטירט איז די רייהען פון גארדעראבער, זייגערמאכער, גראווירער, צוויי ווערטער, ע־ש־ענס א צעך אין צווייטענס א פעראיין פון מוחים. וועלכע זענען עוו צונויפגעבינדען מיט די האנדווערקער אין די בראנשען. אוי דעם זעהט זיך די האנדווערקער ענג צונויפגעבונדען מיט דעם מסחר א לאנגע צייט זענען ביידע גרופען יעשטאנען אנגעוירט איינער אויף דעם צווייטען איז געווען ביי יעדע געלעגענהייט אנצופ׳ן ענדליך איז אדאנק דער איניציאטיוו פון געוויסע פערזא־נען איז דעם גוטען ווילען פון ביידע צדדים, געקומען צו דעם אז דעם זיגמאן. דעם 22 מערץ קומט פאר די ענדגילטיגע פעראמלונג אויף וועלכע ס׳וועט זעשאפען ווערען דער באדען פאר געמיינ־זאמע צוזאמענארבייט פון ביידע גרופען איז איין צעך, און דער ביז איצטיגער עקזיסטירענדער פעראיין ווערט ליקווידירט. אזוי האפען מיר יאך צו האבען איז די טעג נאך א פעראייניגטען צעך מיט א כח צו דער גאנצקייט פון האנדווערקער לעבען.

ז—ט—ה

אין דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

אין דער האנדווערקער־קאמער קומט פאר לעצ־טענס א בעזונדער אינטענסיווע טעטיגקייט. ס׳קו־מען פאר קאנפערענצען מיט א רייה פאכען, כדי פעסטצושטעלען פערשידענע ענינים, וואס האבען א שייכות מיט דעם אלגעמיינעם האנדווערקער־לעבען און מיט די אינטערעסען פון פערשידענע איינצעלנע פאכען. נאך דער קאנפערענץ מיט די שוסטער איז די טעג ווידער פארגעקומען א גרע־סערע קאנפערענץ מיט ד יפערטרעטער פון די

קצבים און ווארשט־מאכער

אויף דער קאנפערענץ זענען אנוועזענד געווען דער פרעזידענט שוואבקאווסקי, ראט־מיטגליד אור־באנסקי, פערטרעטער פון קריסטליכען קצבים־ און ווארשטען־מאכער צעך, פון די יודישע קצבים, פונם פליישער־ארבייטער־פעראיין, פון דער געזעלען־אפ־טיילונג ביים קצבים־ און ווארשטען־מאכער צעך און דער רעפערענט פון דער יוריד־עקאנאמישער אפטיילונג, ד״ר קאצענבאגען.

עפענענדיג די קאנפערענץ האט דער פרעזי־דענט אנגעוויזען, אז א קאנפערענץ וועגען דעם ענין איז שוין אין דער האנדווערקער־קאמער פאר־געקומען און דער ציל איז פעסטצושטעלען, אויב די 2 קרובישע פאכען בילדען איינעם אדער צוויי פאכען.

רעפערענט ד״ר קאצענבויגען קלערט אויף די פראגע, וואס איז אויפגעהויבען געווארען דורך דער קראקאווער האנדווערקער־קאמער. אויף דער קאנ־פערענץ, וועלכע איז פארגעקומען אין פעברואר איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע שטעלט פעסט, אז היינט צו טאג בילדען די פאכען איין גאנצעס, אבער מיט׳ן גאנג פון דער ווירט־שאפטליכער ענטוויקלונג בילדען זיי זיך אויס אין צוויי בעזונדערע צווייגען. די פאכען ארבייטען א־בער קענען אויסגעפיהרט ווערען אין איין לאקאל, ווי דאס קומט פאר אין דער לאדזער וואיעוואדז־טווע. די לעהר קען פארקומען בעזונדער, הגם איינ־צייטיג, די עקזאמענס — בעזונדער און די דיפלא־מען זאלען אויסגעשטעלט ווערען בעזונדער, אדער געמיינזאם ענטשפרעכענד דעם אויסגעהאלטענעם עקזאמען אויף דער היינטיגער קאנפערענץ דארף אנגענומען ווערען די ענטגילדיגע רעזאלוציע דורך אלע פעראינטערעסירטע צדדים.

בעת דער דיסקוסיע האבען די פערטרעטער פון די יודישע פליישער־ארבייטער די ה״ה סטא־לארסקי, א. קארפעל און שיליט זיך ארויסגעזאגט אז ביי יודען ווערט די בעשעפטיגונג איינגעטיילט אנדערש, ווי אין די קריסטליכע פאכען. דא זענען פארהאנען דריי גרופען: די, וואס שחט׳ן, קצבים (פלייש־האקער) און ווארשטען־ארבייטער. די פער־טרעטער פון די קריסטליכע קצבים האבען מיטגע־טיילט, אז אויפ׳ן 12. אפריל איז קיין ווארשא צו־זאמענגערופען געווארען אן׳אלפוילישע קאנפערענץ פון די פליישער, וועלכע וועט זיך בעשעפטיגען מיט דער בעריהרטער פראגע. זיי שלאגען דעריבער פאר אפצולעגען די פראגע ביז נאך דער קאנפע־רענץ. אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער קאנפע־רענץ ווערט אויך אין לאדז צוזאמענגערופען א קרייז־קאנפערענץ, וועלכע זאל די פראגע בעהאנד־לען.

דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען. אין משך פון דער וואך צייט וועט די פראגע גענוי בעהאנ־דעלט ווערען איז די אלע בעטייליגטע ארגאני־זאציעס.

אונטערן פארזיץ פון וויצע־פרעזידענט קא־זשמערסקי איז אין דער האנדווערקער־קאמער פאר־געקומען א זיצונג פון דער

לוסטראציע־קאמיסיע

וויצע־פרעזידענט קאזשמערסקי האט עפענענדיג די זיצונג אנגעוויזען, אז מ׳דארף אויסארבייטען דעם מאדוס פאר לוסטרירען די האנדווערקער־אנשטאל־טען. דער רעפערענט ד״ר קאצענבויגען האט אנ־געוויזען, אז די לוסטראציע־קאמיסיע איז אויסגע־וועהלט געווארען אויף א זיצונג פון דער פערוואל־טונג אין אנהויב פעברואר און איצט דארף מען אויסארבייטען דעם פלאן און אופן פון די לוסטרא־ציעס. ס׳איז גענומען געווארען צו קענטעניש. דער פראיעקט פון דער אינסטרוקציע פאר די מיטגלי־דער פון דער קאמיסיע. דער פראיעקט וועט נאך בעהאנדעלט ווערען אויף א רייה זיצונגען. צוו. אנד. איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום האנדעלס־מיניסטעריום מיט א פארשלאג בנוגע דעם

לערנען טערמינאטארען (לערן־יונגלעך)

דער פארשלאג בעשטעהט אין פאלגענדען: האנד־ווערקער, וואס פיהרען אן מיט ווארשטאטען און בעזיצע זנאך נישט דעם מייסטער־טיטעל זאלען מע־גען נאך ווייטער האלטען לערן־יונגלעך, אויב זיי האבען אנגעגעבען ביטעס אויף צו האלטען דעם עקזאמען, און אז די לערן־יונגלעך, וועלכע זענען אנגעקומען אין דער לעהר צו אזעלכע האנדווער־קער פאר׳ן 15. דעצעמבער 1930. און האבען נאך נישט געשלאסען קיין שריפטליכע אפמאכען זאלען מיט זיי די אפמאכען קענען שליסען און ווייטער זיך לערנען די מלאכה.

אויף זינדיגע וועגען

46 (סענסאַציאָנעל-דראַמאַטישער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען)

פאַר דזשעקן זענען דאָס געווען אומגעהויער וויכטיגע ידיעות, ער איז געווען פון דעם אַלעם איבעראַשט. דזשעק האָט זיך איבערצייגט, אַז ער האָט פון גאָרנישט געוואוסט. זיין לאַגע איז געוואָרען אַ שווערע, דזשעק האָט געדאַרפט אַביסעל צייט זיך צו אַריינטיפען אין דער לאַגע, צו בעטראַכטען דעם פּלאַן פון זיין ווייטערדיגער טעטיגקייט, ער האָט זיך דעריבער געווענדעט צום תליון:

— הער, גוטער ברודער, איך מוז איצט אַוועק געהן, איך וועל מיך באַלד מיט דיר זעהען היינט אָדער מאָרגען, דו וועסט נישט קיין חרטה האָבען. וועסט פעדינען ביי מיר געלד. איך האָב צו דיר אָבער אַ בעדינג, אַז כל זמן דו וועסט זיך נישט זעהען באַבאַמאָל מיט מיר זאָלסטו קיין שום שריט נישט אונטערנעהמען צו געפינען מאַניען און בכלל מיט קיינעם נישט רעדען וועגען דער גאַנצער געשיכטע.

דאָס זאָגענדיג האָט דזשעק דערלאַנגט דעם „תליון" אַ הונדערטער אין דער האַנד אַריין. דער „תליון" האָט שנעל בעהאַלטען דעם הונדערטער אין טאַש און געזאָגט:

— דו ביזט קלוגער פאַר מיר, איך פערשטעה דאָ גאָרנישט. איך וועל טון אַלץ, וואָס דו וועסט מיך הייסען.

דזשעק איז אַוועק אַליין, דער „תליון" איז נאָך פערבליבען אין שטוב. דזשעק איז גלייך אַוועק אין „גראַנד-האָטעל", וואו ער האָט געוואוינט אונטערן נאָמען פון אַמעריקאַנער דיוויז ראַלין. אין עטליכע מינוט אַרום איז צו איהם אין צימער אַריינגעקומען סאַשאַ.

— ווי אַזוי האָסטו זיך אַרויסבעקומען פון דער פאַבריק?

— איצט איז מיטאָגצייט בין איך אַהערגעקומען.

— ווייסט סאַשאַ איך האָב געוואָלט, אַז דו זאָלסט מיט די דאָקומענטען אַוועקפאָהרען קיין

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנאַ 36, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען. מענער-שוואַכע, אַלס אויך אינהאַלאַציעס, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 9 – 2 נאָכמ. און פון 5 – 9 אָוונט
פאַר דאַמען בעזונדערען וואַרטע-צימער.

בערלין, ווייל דער יעקע בעקומט שוין די כאָלערע און קען זיך נישט דערוואַרטען. איך האָב מיר אָבער איבערגעלעגט, אַז דו טאָרסט נישט פאָהרען, דו מוזט ווייטער בלייבען אין דער פאַבריק, כדי דיין פערשוואונדען וועט זאָל איצט נישט ווערען אויפגעפאַלען און די אויספאָרשונג זאָל נישט אַוועק ביי דער פּאָליציי אויף דעם ריכטיגען וועג.

— אָבער דזשעק, איך קען שוין מעהר דאָרט נישט אויסהאַלטען, איך קען מעהר מיין ראָל נישט שפּילען, סיי-ווי-סיי קוקען אַלע אויף מיר דאָרט מיט פעדאַכט. אונזער ציל האָבען מיר דער-גרייכט און איך רעכען, אַז מיר דאַרפען זיך „צי-העהן", אַז מיר מוזען פּליטה מאַכען.

— גלויב מיר, אַז מיר האָבען גאָרנישט דער-גרייכט, ס'איז אונז געשעהען אַ גרויס אומגליק. מיר האָבען זעהר פאַלש אויסגערעכענט דעם גאַנ-צען ענין. דו האָסט דאָך שוין געוויס געלייענט אין די צייטונגען, אַז ביי דיין אינזשיניער מערטענס האָט מען געפונען די דאָקומענטען מיט דער ער-פינדונג פון „כעמיקפּאָל".

— יאָ, כ'האָב געלייענט און וואָס זאָל דאָס בעדייטען דזשעק?

— איינס פון די ביידע, אָדער מערטענס האָט מיר געכטען געגעבען פאַלשע דאָקומענטען און פאַר זיך בעהאַלטען די אמת'ע, אָדער ער האָט פאַר זיך בעהאַלטען אַ קאָפּיע פון די, וועלכע ער האָט מיר געגעבען. די צייטונגען האָבען געמאַכט אַזאַ געדורער, אַז די ידיעות, ווי איך ווייס דאָס פון מיין פּראַקטיק, וועלען זיכער איבערגעזעהען קיין אויסלאַנד. דעמאָלט איז פערפאַלען אונזער גאַנצע אַרבייט און יעדער דאַרף זיך נאָך ראַטעווען ווי ער קען.

— ס'וואָלט בעסער געווען ווען מיר וואָלטען דעם דאָזיגען מערטענס איבגאַנצען דערוויייל נישט גערירט...

— אפשר יאָ. ס'קען זיין, אָבער ווער האָט געוואָלט וויסען, וואָס דאָ טוט זיך.

— און ווי אַזוי קומען בכלל די דאָקומענטען צו מערטענסען.

— דאָס ווייס איך ערשט אַ העלפט, איך ווייס ווער ס'האָט זיי אַהינגעבראַכט אין הויז פון גוט-מאַנען, איך ווייס אָבער נישט צי ווען מען אין דער האַנד זיי זענען אַריינגעפאַלען.

— אַלזאָ, הייסט עס, אַז איך מוז צוריקגעהען אין דער פאַבריק אַריין. איך מוז זיך ווילען, ווייל ס'איז שוין באַלד איינס, אָבער זאָג מיר, דזשעק, וואָס טוט מען ווייטער.

כ'האָב בעשלאָסען, אַז די דאָקומענטען מוז איך ווי ס'זאָל נישט זיין אַריבערשיקען צום „יע-קע" און איך וועל דערווייל דאָ פערבלייבען, כדי צו זיין אויפ'ן אָרט.

— איך וועל שוין דאָס ערלעדיגען, סאַשאַ געהט צוריק אין דער פאַבריק און געדענק, אַז אַלץ מוז בלייבען אַזוי ווי ס'איז געווען.

— וואָס וועט אָבער זיין, אויב די צוויי אַרעס-טירטע וועלען אין טורמע אָנהויבען צו „לאַמר'ן".

— דערפאַר האָב איך מעהר מורא ווי פאַר אַלעם. זיי ווייסען זעהר פיל וועגען דער ערפינדונג, וועגען די דאָקומענטען און ווען זיי וועלען עפּעס זאָגען, איז אונזער גאַנצע אַרבייט פערפאַלען.

— און וואָס וועסטו קענען דאָ אויפטון.

— איך וועל זוכען אַן עצה, ווי אַזוי צוצוקומען צו די אַרעסטירטע דורך אַ „וואַלובקאַ" אָדער אויף אַן אַנדער אופן, ווייל נאָר דורך די אַרעסטירטע קען נאָך די סיטואַציע געראַטעוועט ווערען.

סאַשאַ איז אַוועק צוריק אין דער פאַבריק, וואו אַלץ האָט געקאָכט ווי אַ קעסעל. סאַשאַ איז צוריקגעקומען צו זיין אַרבייט אין די שוואַר-צע פרויען-מלבושים און צוזאַמען מיט אַלע אַר-ביטער און אַרבייטערינס געווען איבעראַשט פון מאָרד וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויפ'ן אינזשיניער ראָבערט מערטענס.

קאַפּיטעל אכצעהן

נאָכ'ן אַרעסט

באַלד ווי יאַקוב און מאַניע זענען דורך דער פּאָליציי אַוועקגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט, האָט ביי גוטמאַנען אויסגעזעהען ווי תשעה-באב אין אַ רבי'שע שטוב. פון די פערזאַמעלטע דינערשאַפט און אַלע וואָס האָבען זיך געפינען אין'ם צימער צוזאַמען מיט גוטמאַנען און מאַניען, האָט זיך קיינער נישט אָנגערופען מיט קיין איין וואָרט, איינציגווייז האָבען זיך אַלע אָנגעהויבען אַרויס-צורוקען פון צימער, וואָס אַ מינוט איז דאָרט געבליבען ווייניגער מענשען, ביז אין צימער זענען פערבליבען נאָר דער אַלטער גוטמאַן און זיין טאָכטער ראָמאַ.

גוטמאַן האָט זיך געהאַלטען ביים האַרץ, וועל-כעס האָט שטאַרקער ווי שטענדיג געקלאַפּט, ראָמאַ איז געזעסען קעגענאיבער, געקוקט אין דער וואַנט אַריין, אַזוי ווי זי וואָלט זיך נאָך נישט אָפּגעגעבען קיין חשבון, וואָס ס'איז דאָ פאָרגעקומען.

דאָס נעבען-צימער איז געווען פערחתמ'עט דורך דער פּאָליציי, איבערהויפּט איז געלעגען דער דערשטאָכענער טויטער קערפּער פון מערטענס און נעבען דער טיר אַ פּאָליציאַנט אויף דער וואַך.

— ראָמאַ, דו ביזט אַזוי בלאַס, דו ציטערסט אַזוי, געהט ראָמאַ לעג זיך צו און שלאָף זיך אַ ביסעל איבער.

— ראָמאַ איז אויפגעשפּרונגען אַ פערגייסטערטע, אַזוי ווי זי וואָלט זיך גאָרנישט געריכט, אַז זי קען אויף דעם אָרט דערהערען אַ מענשליכע שטימע.

גוטמאַן איז אויפגעשטאַנען, זי אָנגענומען פאַר דער האַנד און געגלעט איהרע האָר.

— ראָמאַ, די וועסט קראַנק ווערען, בערוהיג דיך. קום אין דיין צימער און לעג זיך דאַן...

— פאָטער, האָט ראָמאַ אויסגעשריגען נישט מיט איהר קול, וואָס קומט דאָ פאָר, וואָס איז פאָרגעקומען און וואָס וועט נאָך פאָרקומען.

— נישט איצט ראָמאַ, אַביסעל שפּעטער, די וועסט זיך בערוהיגען און דאַן וועלען מיר וועגען אַלעם איבעררעדען, ווייל איך בין מודה, אַז ס'איז געקומען דערויף די העכסטע צייט.

— נישט שפּעטער נאָר איצט, איך ווער משוגע, און פערליר די געדאַנקען, וואָס וועט זיין פאָטער וואָס וועט ווייטער זיין, האָט ראָמאַ ווייטער געשריגען.

דער אַלטער גוטמאַן איז געשטאַנען הילפס-לאָז און נישט געוואוסט, וואָס ער זאָל אָנהויבען צו טון און ווי אַזוי ער זאָל רעדען מיט זיין טאָכטער, אַז זי זאָל זיך בערוהיגען.

(המשך קומט).

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
גדאַנסקער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר אַרמאַן [illegible] — 12½–1½
ד"ר [illegible] — 11–3, 4½
ד"ר [illegible] — 12–2
ד"ר ביבערגאַל [illegible] — 11½–12½
ד"ר שמירגעלד [illegible] — 1–2
ד"ר נאַרבלאַט [illegible] — 12½–1½
ד"ר זאַלצוואַסער [illegible] — 2–3
ד"ר שפּערלאָווסקי פרויען-און געבורט — 12–1½

[illegible]
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
[illegible]
אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ר'לאָדזשינסקי מאַרגאַפּאָלסקי
צאָהן-אַרצט 10—1, 3—6
[illegible] צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א.ז.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

22-טע מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס — 7-טער טאָג

400.000 zł. na nr.: 203769.

Po 20.000 zł. na nr.: 36794 70498.

15.000 zł. na nr.: 20419.

Po 10.000 zł. na nr.: 11654 62368.

Po 3000 zł. na nr.: 58428 151311 132235 136426 167343.

Po 2.000 zł. na nr.: 5774 26208 119470 153005 198017.

Po 1.000 zł. nr.: 4930 18537 18577 25100 31352 32647 41686 45879 46627 53147 65211 67411 83047 87011 105050 107576 110740 115280 115687 117985 146061 147561 149272 157921 158495 162833 167705 169203 181361 187202 199100.

Po 500 zł. nr.: 675 3171 4172 4857 10880 15977 15300 15336 15569 16399 22615 22946 25621 26353 26387 26747 26963 28190 28980 30132 30901 32862 36216 36586 36729 37073 39636 40145 43624 43925 45932 48340 49694 50708 51356 51371 51998 52594 52656 54351 56735 57609 57697 59130 60013 60135 61010 61783 62932 65342 69984 71498 74133 74633 75752 75957 80373 83653 85016 86045 86417 86777 88070 88537 89387 90015 90195 90795 92190 97226 98474 98556 98633 98859 99484 100061 101377 101602 108800 108971 109695 112274 112523 112650 113762 114940 116703 117375 117617 121077 122010 122309 122376 122527 122656 123553 126479 126944 127455 127912 130059 132038 143812 138221 138705 139199 140675 141821 146345 146870 148201 150175 152802 157563 158962 159134 159163 163138 166735 168033 170535 173788 173875 175836 180740 180853 186200 191019 191531 192778 193735 195666 196666 197192 203138 202322 204165 204296 207029 207374 207508 207785 209269 209939.

Po 250 złotych wygrały numery następujące.

25 139 216 413 61 546 71 610 59 819 30 55 968 1051 59 166 200 29 335 49 87 521 40 58 613 737 47 819 27 43 2065 132 34 209 12 21 300 8 520 64 75 676 93 722 35 72 854 908 27 66 3079 238 41 50 84 303 416 548 825 42 60 934 70 4108 17 293 303 61 78 409 614 17 53 882 934 97 5020 144 48 444 526 67 766 82 99 841 83 6043 112 284 429 31 611 15 96 799 251 7009 17 110 268 511 734 60 876 957 68 90 8003 42 5. 157 269 313 413 444 881 958 71 9076 345 478 527 54 629 828 65 916 26 41.

10010 76 149 73 92 253 421 69 79 512 55 81 621 69 711 27 835 949 55 11005 15 31 243 65 375 611 32 12086 141 219 23 458 77 83 592 93 671 84 753 812 62 72 13034 167 90 444 322 404 52 642 73 711 834 14031 189 232 363 537 49 601 49 59 79 849 938 15006 217 447 52 602 9. 77 87 712 834 95 914 16013 138 216 449 67 95 539 72 82 655 74 79 94 826 31 17084 178 91 331 401 24 37 689 714 20 59 868 916 82 18036 100 493 718 368 92 19173 82 200 379 473 612 767 879 20027 30 201 11 13 15 328 57 494 547 68 632 47 768 944 21016 83 96 103 62 205 69 99 455 68 611 700 89 22112 19 67 76 88 236 98 357 92 420 522 56 695 828 37 45 23072 122 30 58 89 214 35 209 20 659 762 820 58 909 35 24022 75 132 63 91 224 354 470 536 97 781 95 976 25187 97 359 461 96 714 891 96 987 26080 100 355 56 468 57 86 604 82 780 27114 215 18 324 55 64 450 87 535 38 90 98 881 901 45 83 28002 25 152 222 341 92 493 515 623 24 899 961 29127 221 98 99 304 25 591 611 42 702 807 888.

30057 96 109 221 81 315 23 543 46 58 641 783 845 85 956 31021 108 211 44 411 528 617 39 67 748 32118 50 82 208 302 9 36 40 418 22 64 68 768 77 33032 41 121 22 360 74 414 554 645 53 65 702 62 973 78 34206 15 344 422 60 574 702 19 56 844 63 99 908 49 35104 55 311 71 12 71 617 92 930 41 45 58 922 36032 38 81 214 93 543 660 92 708 23 884 941 37052 103 279 660 726 821 933 35 84 38086 156 84 98 318 95 500 672 747 81 801 906 39054 56 138 200 51 311 58 440 64 87 501 5 28 58 784 823 89 901 11 13.

40023 72 249 73 336 98 510 72 674 774 820 97 41 169 203 597 620 48 92 95 727 59 847 60 939 90 42013 39 54 179 215 29 70 99 337 80 615 708 15 36 802 26 981 43070 134 206 58 391 436 538 702 849 44011 413 753 88 476 77 930 45031 154 62 203 410 39 53 589 93 703 29 873 78 46044 103 51 237 59 362 440 556 69 72 634 73 773 98 838 47103 23 66 232 341 73 415 92 93 552 59 85 736 851 89 48083 334 82 510 51 660 64 962 49007 41 103 45 235 50 301 23 30 93 97 458 548 77 624 796 818 40 909

50235 375 482 648 718 49 965 51344 435 605 700 990 52119 24 208 48 92 924 69 53122 27 295 419 73 579 720 49 60 75 78 860 62 915 54033 44 55 79 105 92 297 48 67 356 416 22 553 73 812 55099 130 214 311 23 43 423 86 678 91 762 64 844 49 937 56010 61 183 372 401 26 538 665 707 78 965 66 57030 38 65 328 84 556 522 723 65 9 802 11 18 941 69 58001 94 171 225 92 519 606 16 67 842 987 59014 105 85 86 252 300 85 94 411 83 721 972 87 99

60044 72 348 88 420 598 660 797 61048 64 139 216 65 92 540 550 66 78 752 88 62048 78 185 308 27 28 58 432 77 91 528 84 562 96 772 92 817 65 976 63 42 77 826 38 522 772 825 49 64039 89 143 62 79 89 208 22 7 65 78 330 586 674 752 72 805 35 945 65066 100 52 65 298 362 412 27 592 602 31 87 91 790 832 988 66023 53 153 54 60 267 305 434 707 570 729 51 69 77 899 971 72 67205 80 406 642 52 878 68439 72 748 77 901 27 63 69069 94 110 79 359 96 459 79 541 849 929.

70072 197 265 303 98 496 657 739 59 862 957 71023 105 36 215 475 648 858 69 999 72097 90 120 66 273 75 82 306 409 13 16 24 59 573 645 55 56 807 37 62 950 70 81 73026 88 114 261 70 514 429 40 56 794 826 74 934 74067 222 351 796 811 44 987 75045 150 68 328 601 737 76209 94 333 74 505 46 82 791 801 59 74 937 77125 300 89 413 81 84 715 878 84 78946 169 219 307 30 68 557 642 726 820 977 79091 128 40 206 7 335 64 443 95 593 645 77 79 738 812 940.

80049 45 87 98 140 91 202 3 312 59 91 540 80 89 979 81022 86 360 80 514 682 88 700 83 858 96 942 97 82083 101 54 86 345 55 69 94 403 11 93 526 665 701 40 885 949 83012 67 256 436 549 71 633 814 90 949 84012 99 191 225 325 861 906 55 72 85031 88 160 200 3 16 75 380 419 623 741 93 949 86082 306 39 64 81 483 780 825 90 943 87032 41 343 65 484 529 32 760 62 37 820 957 88034 98 122 289 428 92 506 32 602 23 63 86 746 79 918 35 52 89034 254 65 306 19 25 405 538 42 637 715 823 956 94.

90081 180 211 28 375 97 501 31 655 787 863 923 91257 338 458 92008 55 93 115 357 78 443 53 56 93 630 765 67 846 49 93072 135 53 202 494 527 84 519 711 63 803 84 959 94227 335 404 578 694 702 832 934 63 95020 22 537 684 797 815 29 81 929 24 38 96017 20 57 138 234 61 64 300 16 435 500 47 80 92 660 889 911 97015 43 69 108 264 326 80 96 471 553 671 98126 35 56 249 411 59 85 575 95 614 766 913 99036 121 248 311 14 17 83 477 97 504 68 82 663 780 946 92.

100089 152 225 67 400 48 541 76 688 730 852 80 971 101111 88 272 88 98 331 91 424 568 631 710 858 942 102064 120 32 99 207 65 93 312 80 448 52 60 629 843 50 103077 297 377 403 591 626 66 89 831 104009 74 107 26 361 86 97 532 96 657 77 724 802 43 94 937 82 105109 302 17 80 426 57 529 736 856 106010 93 179 91 220 82 321 47 634 40 702 76 89 851 107035 49 120 44 67 277 392 575 98 634 759 837 945 108018 275 422 63 653 65 782 90 807 16 20 55 80 929 67 109007 74 106 246 55 92 317 50 455 642 59 67 700 19 844 968 86

110116 28 73 215 37 94 338 65 80 404 5 49 49 545 66 726 60 877 97 955 111235 330 60 481 513 41 99 865 931 33 112 108 55 84 272 96 337 99 419 41 64 510 32 38 97 690 764 77 845 99 113034 09 127 48 234 39 71 93 338 49 749 594 659 704 840 929 114195 217 524 77 603 722 72 83 86 115157 254 329 77 533 634 116018 19 183 95 532 681 738 67 98 930 117031 447 503 44 666 86 726 831 77 118028 61 143 71 240 303 26 27 406 75 929 59 119000 71 88 149 58 79 91 402 51 609 46 72 932.

120034 61 71 178 424 50 68 568 634 36 57 67 723 24 955 121052 165 250 304 478 80 85 639 51 761 79 959 122002 7 43 147 326 55 404 18 708 57 844 53 57 75 123027 30 177 278 303 488 506 58 620 43 724 847 970 124056 128 221 96 320 27 582 629 58 765 819 91 125070 102 26 72 323 53 447 72 647 707 126018 42 252 395 459 76 79 579 729 931 44 127058 119 29 376 439 55 66 549 58 64 768 841 69 79 940 48 128105 22 45 99 255 82 381 422 522 632 36 41 700 04 56 803 924 29 129008 11 18 118 260 318 73 480 540 91 602 35 39 736 942.

130129 63 274 90 492 579 615 745 131018 20 89 131 51 86 240 480 675 90 774 854 905 132038 86 96 269 371 83 445 518 675 731 58 66 806 133022 219 55 345 418 69 508 72 678 803 65 74 987 134028 145 67 87 289 301 32 98 400 42 67 541 43 50 93 651 700 918 135037 49 87 172 397 536 625 88 91 789 893 919 136093 356 84 688 736 865 137185 26 35 65 580 619 95 96 99 723 138035 66 82 168 84 98 240 52 315 28 37 99 454 63 511 48 690 737 46 93 887 940 81 139080 94 297 320 42 43 78 413 653 800 921.

140009 42 43 154 217 80 404 504 508 18 33 703 54 871 996 141010 38 150 73 412 523 49 601 42 746 76 995 142096 223 78 381 461 545 55 66 600 701 05 67 84 87 822 39 87 914 51 74 143138 235 52 362 63 469 78 709 31 61 808 29 936 86 144004 115 96 385 424 29 549 713 50 833 36 923 145194 328 865 164018 34 155 98 236 95 447 83 752 807 56 99 969 147012 28 30 170 257 340 505 606 811 27 64 89 987 148033 111 232 390 501 71 81 609 29 38 52 57 71 89 725 806 40 87 92 940 79 93 149020 150 448 545 720 24 59 828 919 42.

150215 36 38 78 346 435 623 39 69 84 806 16 909 24 151313 401 60 99 529 77 620 64 782 91 838 60 152241 361 438 567 676 808 953 78 153114 276 312 39 58 460 72 528 46 621 22 37 744 843 954 95 154060 140 55 219 68 516 87 602 825 91 991 155078 123 72 280 439 45 64 531 664 68 89 771 906 65 156024 217 57 306 82 427 80 531 43 80 516 893 157018 52 158 203 25 42 51 308 38 411 571 643 96 751 949 63 158107 35 247 79 423 57 59 536 80 700 33 44 90 805 979 159041 125 235 77 84 305 33 524 91 950 52.

160060 472 555 80 700 963 161031 37 63 69 103 72 223 48 338 96 438 56 59 536 678 753 892 930 32 91 162000 5 298 352 408 42 87 692 770 86 90 851 54 90 972 163007 52 122 25 264 438 87 590 655 739 91 908 21 43 53 63 96 164018 33 128 263 381 467 607 8 716 95 865 937 165102 91 95 201 379 487 501 18 703 22 36 900 166066 111 79 03 306 7 17 432 50 814 40 70 910 85 167085 138 255 361 86 521 31 38 65 75 605 707 12 56 99 800 71 983 168052 153 305 53 487 620 58 835 920 169080 16 57 72 300 4 422 65 510 17 656 725 814 86 942 45

170039 340 410 27 51 713 909 18 43 171071 223 34 42 546 64 82 92 743 172072 160 228 79 92 494 535 78 604 13 846 83 173074 198 203 64 89 335 421 26 55 65 77 84 524 53 705 11 841 983 96 174074 179 339 422 68 535 61 63 658 744 45 835 47 175093 111 33 63 215 37 322 61 456 515 761 804 917 176127 90 426 74 631 44 849 177087 187 98 278 89 94 346 53 72 74 458 731 853 92 178085 126 41 54 77 434 609 76 740 805 9 179076 91 104 39 223 309 38 435 43 576 758 820 968 96.

180155 259 315 60 415 79 509 90 92 628 890 181003 154 87 351 61 99 472 608 31 77 88 741 808 10 905 33 72 182020 37 368 98 407 8 23 547 603 715 839 904 31 183001 37 62 119 35 50 207 12 70 77 313 16 85 466 517 97 620 764 842 184058 183 98 222 50 323 520 62 631 74 750 980 185096 157 213 98 348 463 688 712 86 186079 74 261 398 468 509 8 674 801 17 42 187196 207 17 374 465 608 52 723 987 188093 149 51 57 204 35 69 80 432 73 634 54 189118 295 301 632 42 69 912

190103 87 364 404 31 42 81 626 785 828 35 52 912 191053 72 348 95 98 548 58 78 640 78 94 731 801 58 82 192058 96 145 99 243 334 39 99 606 10 720 924 33 193052 81 82 120 205 314 98 444 701 13 90 96 844 194008 92 151 207 391 472 532 66 618 31 765 816 41 76 952 89 195013 92 241 330 445 86 531 638 722 915 196183 205 8 471 545 617 799 850 921 44 197035 135 38 356 404 65 503 580 730 64 84 810 951 60 92 198198 215 91 97 354 80 529 603 69 797 878 944 199080 84 349 435 88 594 613 83 95 722 27 850 90 916.

200011 51 60 61 132 44 242 96 395 650 99 725 30 37 901 95 34 55 201175 459 539 622 64 752 71 75 87 821 24 706 202030 50 236 393 412 36 562 86 610 80 838 203037 102 318 567 77 739 40 50 902 20 74 204060 269 362 410 739 92 94 205033 184 234 50 37 370 431 525 26 30 84 788 924 206222 27 42 95 379 409 523 686 757 802 07 207052 191 355 405 14 42 57 519 695 723 49 834 87 974 208025 35 122 216 374 478 515 75 669 72 740 815 949 52 68 209030 143 51 363 71 456 660 93 758 73 895 907 74.

——xx——

וו. י. ז. א.

היינט, מיטוואך, 9 אווענד וועט אין אייגענעם לאָקאַל, שענקיעוויטשא 26, האלטען א פארלעזונג.

ה' ד"ר שמעון ווישעוויאנסקי

א.ד.ט. פּראָבלעם פון פּראָדוקטיוויזירען די יודישע מאסען".

אריינגאנג פאר מיטגלידער און אריינגעפירהרטע געסט – אומזיסט. 1802

השבה אבדה.

דערמיט מעלד איך, אז ס'איז מיר פערלוירען געגאַנגען א ביכעלע פון „באַנק פשעמיסלאָווי" אין זדונסקאַ-וואָליאַ נומער 135. ווער עס האָט עס געפונען, ווערט געבעטען עס צוריקברענגען צו **שמעון אלי' הרו"ל**, זדונסקאַ-וואָליא, יאַסנא 1 מיט אכטונג **רבקה איידל הרול.**

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכב בטח ושענה כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאָלסט נאר קוקען אין בּיוּראָ

פון ד. מאנעלא

וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95.

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילנע, קארנע, האנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, רעוויזיעס, זאַבּעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אוזשאַנד ראזיעמאַשעד, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען בּיי מיר ערלעדיגט בּמשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא, פּיעטריקאָווער 17, 1-טער הויף

וועכנעריד קליניק כירורגישע

„SANATO"

אגראַראָווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

ערצליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פריידע פון געבורט

אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאָר
עמפּפאַנגס שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה, אין מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

– – טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. – –
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
– בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען –

וויזיט 3 זל.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבּאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּיעטריקאָווער 37, 2-טער שט., פראָנט.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. אז. וו.
אורין-אַנאַליז – 4 זל.

שיך

אויף יום-טוב

פאַר הערן, דאַמען און קינדער

עלעגאַנט, ביליג און גוט

בעקומט איהר נור ביי

Bcia Lenczner

שיך-פאַבּריק: **זשעראָמסקיעגא 99**
פאַבּריקס-לאַגער: **נאַרוטאָוויטש 4**

בעמערקונג: אַלע אונזערע שיך זענען אויסגעאַרבּייט פון די פיינסטע סאָרטען לעדער און ווערען פערקויפט צו פאַבּריקס-פּרייזען

קינא-טעאַטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט איז פאָלגענדע טעג!

מעכטיגע דראַמע פול מיט פּאָעזיע און ראָמאַנטיזם. קאַמף וועגען דאַזיין און זאָרג וועגען קינד, אָט דאָס איז דער יסוד פון פילם א.נ.

„שונאים"

אין די הויפּטראָלען: אין די הויפּטראָלען:

LILJANA GISH i RALPH FORBES

נעקליבענער אָרקעסטער אינטער דער לייטונג פון ה' סטעפּאַנסקי

אָנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב – 12 א זייגער בייטאָג. דער זאַל איז גוט בּאַהייצט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, הייל דער ווינקעל-בראַך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאָפ און עס פאַלט אַריין אין דעם כּוס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכּנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בּראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל גוטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראַקטיק מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דעמאָלט פּראַקטיק אָר

ראַקטאָר בראָכ-רטונג געוויינטע זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטע בראָך. אויך פאַר הויקערס רימענעס מיט הייל-קאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פּלאַטפוס ספּעציעלע אַנלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אדערן.

עמפּפאַנגען פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.

אָרטאָפּעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר ב. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פּערזענלעכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין עפענטליכע דאַנקבאַרקייט דעם ה' דירעקטאָר י. ראַפּאַפּאָרט, אָרטאָפּעד, וואָס האָט אין לאָדז האַנגלטשאַנסקאַ 10, פאַר אָפּעראַטיוון מיך פון טויט געליב שווערע ווונדער קראַנקהייטען. דער פערלענגטער באַנדאַזש פון זיין מעטאָדע פעהלט מיך איצט פון רופּטור-וועהטאָגען. דער ה' דאָקטאָר האָט נישט אָפּגעזאָגט זיינע הענט אויך דאָ מאָלס, ווען אַלע האָבען שוין געצווייפעלט אין מיין לעבען און פאַר די דאָזיגע איבערגעגעבענהייט דאַנק איך איהם הארציג.

Boruch Mallerman.

וואַכעו מענשען

צו מענער-בעטטעלס-שניידעריי ווערען געזוכט ביי **י. בענעט,** פּיעטריקאָווער 141 אויך ווערט געזוכט צו שלאָפען. 1896

אינטעליגענטע

אַרבייטסלאָזע

קאָנען פערדינען פון 5 ביז 20 זל. טעגליך. זיך צו מעלדען אין ביטעס-ביוראָ פּאָלנאַצנאַ 29 פון 9–2 און 4–7 אָוו.

א געוועלב

איז פון שוין צו פערדינגען

אויף מצות

צו ערפאַהרען צעגעלניאַנאַ 34 ביים זשאָנדצע

וויכטיג פאַר א

דאַמען-שניידער

עס איז דאָ איבערצוגעבען א פראַנט-פענסטער, פּאַרטער מיט איינריכטונג אויף זעהר גוטע בעדינגונגען ביי **פּאַוולאָווסקי,** ראָקיטשינסקאַ 22.

א גוטער פּעס-לאָקאַל

בעשטעהענד פון א געוועלב מיט א שטיב ציגעל-גאַס 38, פּאַרטער, אין הויף, איז פּרעמיווירעג צו פערמיעטען. ס'קען זיך אָבּגעבען ווערען אויף א וואוינונג, צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 1771

Dr. W. ŁAGONOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych **przeprowadził** się na ul. **Piotrkowskiej 70** róg Traugutta).

Przyjmuje od 8[30] do 10[30] rano, od 1-ej do 2[30] pp od 6 do 8[30] wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

DR. MED.

Haltrecht

ספּעצ. אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס קראַנקה., נעמט אָ פון 8 10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 6 ביז 9 אָוונד. זונטאָג פון 9 ביז 1 בּיטאָג.

פּיעטריקאָווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע „סאַניטאַס" ציגעל-גאַס 29 פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אן פון 2–3 נאָכמ. און פון 7½–9 אָוונד.

א שטוב מיט א קוך

געאייגנעט אויף א ווערקשטעל, איז אָפּצוגעבע. צו ערפאַהרען **פּיעטריקאָווער 33** 2-טער הויף, פּאַרטער.

יעדער איינציגער מעבעל

האָט זיך אויסבערצייגט, אַז פאַר דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"ח צאהלט די העכסטע רייזען

א. ווריילצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

GABINET DENTYSTYCZNY

E. FUCHS

NAWROT 4, TEL. 127-31

CZYNNY.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג-אָרטאָפּעד

Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער

אייגענע פּראָצאָטניע פון זעלבסטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הילאַרקעס אויף פלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.

נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אָוונד.

Doktór KLINGER

ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע, הויט-און האָר-קראַנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אָן פון 9–11 פריה און פון 5–8 אָוונד און פון 1–2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פּיעטריקאָווער 62"

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

וואָוינט יעצט

זגערזשער, 15 טעל. 113-47.

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָוונד.

DR. MED.

A. SZPRYNGIER

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

נעמט אן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ" פּיעטריקאָווער 62 פון 3–4 נאָכמיטאָג אוו אין דער היים

קילינסקיעגאָ 30, טעל. 222-27

פון 5—7 נאָכמ.

Dr. med. N. ROZEN

צאָהן-כירורג

קראַנקהייטען פון דזיאָנסלעס, גימען, ציינער א.א.וו. ציינער-רעגולירונג, רענטגען-דיאַגנאָסטיק.

אַנדזשעיאַ 7, טעל. 216-57.

עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 3–7 נאָכמ.

DR. MED. H. LUBICZ

אַפּ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק. אויף **צעגעלניאַנאַ 43,** טעל. **141-32**

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. Rakowski

פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.

9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.

שפּרעכשטונדען פון 12–2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med. H Karaś

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

זגערזשער 16

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָוונד.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער צייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
פאַר א מילימעטער-שורה: אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.